

De Landeigenaar⁹¹

IN VLAANDEREN

Driemaandelijks ledenblad van Landelijk Vlaanderen
juni/juli/augustus 2021

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!
WWW.LANDELIJK.VLAANDEREN

- Interview met Matthias Francken, directeur van Herita
- Hoe redden we akker- en weidesoorten?

INFORMATIEBORDEN:

- Bebossing en herbebossing

Landelijk Vlaanderen

elbeko

BETER WONEN, BETER LEVEN.

Elbeko is totaalaannemer van nieuwbouwprojecten die je unieke bouwdroom van A tot Z, op maat realiseert. De persoonlijke begeleiding, gecombineerd met meer dan 50 jaar bouwexpertise van Elbeko, garandeert je een hoogkwalitatief resultaat, een op een met je persoonlijkheid.

BETER WERKEN, BETER LEVEN.

Elbeko gelooft sterk in de totaalaanpak en heeft alle expertises inhouse; ingenieurs en technici voor studie en uitvoering, ervaren bouwadviseurs, interieurarchitecten en eigen ruwbouw ploegen. Kies voor zorgeloos bouwen, want beter wonen, da's beter leven.

Heb je zelf bouwplannen?
Meer info op www.elbeko.be

10

14

18

Inhoudsopgave

- 04 Woord van de voorzitter
- 05 Uit de Wetstraat
- 07 Koolstoflandbouw
- 10 Biotoopverbetering en -herstel in beboste jachtgebieden: een praktijkvoorbeeld
- 12 Save the date: Ledendag Landelijk Vlaanderen 2021
- 13 Digitale consultatie kapmachtiging door de notaris
- 14 Hoe redden we akker- en weidesoorten?
- 18 Natuurlijke graslanden in een landbouwmodel
- 21 Nieuwsflash
- 22 Als goede leerlingen gestraft worden...
- 23 Panelen voor landeigenaars vanaf nu verkrijgbaar bij Landelijk Vlaanderen
- 27 Interview met Matthias Francken, directeur Herita
- 31 Landgoed in de kijker: Wildlife Estates Label voor landgoed De Muncken
- 37 Neemt uw brandrisico toe?
- 44 Soort in de kijker
- 46 Stand van zaken omzetting uitgebreide bosbeheerplannen
- 47 Neem deel aan de Baillet Latour Prijs voor het leefmilieu 2021

Redactieteam

Ute De Meyer
Projectcoördinator Particulier
Bosbeheer,
Aanspreekpunt Privaat Beheer –
Natuur en Bos

Valérie Vandenabeele
Sr. Project Manager Natura 2000
& Policy Officer, Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos &
Hubertus Vereniging Vlaanderen

Alec van Havre
Bestuurder Landelijk Vlaanderen
& Aanspreekpunt Privaat Beheer
– Natuur en Bos

Jurgén Tack
Algemeen directeur, Landelijk
Vlaanderen & Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos

Colofon

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van Landelijk Vlaanderen vzw
Trierstraat 67 - 1040 Brussel - Tel. 02 217 27 40

info@landelijk.vlaanderen - www.landelijk.vlaanderen

Hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever:

Jurgén Tack, jurgén.tack@landelijk.vlaanderen

Realisatie en eindredactie: Valérie Vandenabeele, redactie@landelijk.vlaanderen

Vormgeving: Gert Bogaerts

Advertenties: redactie@landelijk.vlaanderen

© Landelijk Vlaanderen vzw

www.facebook.com/landelijkvlaanderen

twitter.com/LandelijkVla

Landelijk Vlaanderen
vzw is lid van de
Koninklijke Belgische
Bosbouwmaatschappij

Landelijk Vlaanderen
vzw is lid van European
Landowners Organization

Landelijk Vlaanderen vzw en
Historische Woonsteden vzw
zijn stichtend lid van Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Erfgoed

Landelijk Vlaanderen vzw en
de Koepel der Bosgroepen vzw
zijn stichtend lid van Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos

Voorwoord

Christophe Lenaerts, voorzitter

Woord van de voorzitter

Beste leden en sympathisanten,

Onze maatschappij evolueert langzaam maar zeker naar meer extreem gedachtengoed. Op politiek vlak zien we in de laatste 30 jaar een verschuiving naar zowel extreemrechts als extreemlinks. Opeenvolgende verkiezingen maken dat cijfermatig ook duidelijk. Maar ook elders in onze maatschappij zien we deze verschuiving: godsdienstextremisme, racisme, voor- en tegenstanders van de huidige vaccinatie tegen het coronavirus. Op dezelfde wijze zien we dat de visies tussen verschillende gebruikers van de open ruimte steeds verder uit elkaar groeien. Ook milieu- en natuurorganisaties radicaliseren steeds meer. Dit fenomeen is niet nieuw. Reeds in 2010 schreef Patrick Moore, medeoprichter van Greenpeace, in het boek 'Confessions of a Greenpeace Dropout', hoe de organisatie reeds snel begon te radicaliseren. Hij verliet finaal de organisatie omdat deze er niet langer een wetenschappelijk onderbouwde visie op nahield met aandacht voor

oplossingen.

Ook in Vlaanderen kampen we met deze problematiek. Dat bleek enkele dagen geleden nog met de aankondiging van Natuurpunt om 28 hectare bossen te kappen in natuurgebied De Mate in Diepenbeek en Genk. Natuurpunt is beheerder van het gebied en wil er bomen kappen om meer ruimte te geven aan heide- en natuurgebied. Natuurpunt stelt dat het om wetenschappelijk onderbouwd natuurbeheer gaat dat intussen in een beheerplan werd gegoten. Zonder te betwisten dat lokaal inderdaad Europees beschermde soorten een plaatsje kunnen krijgen ten gevolge van massale ontbossing stelt zich toch de vraag of dergelijke plannen een goede zaak zijn. We zitten met Landelijk Vlaanderen, samen met Natuurpunt, BOS+ en De Bosgroepen in meerdere overlegorganen om bijkomend bos te realiseren in Vlaanderen. Meer bos in Vlaanderen is een noodzaak, zowel ecologisch als in functie van het klimaat. Wanneer je een groot tekort hebt aan bos is het niet verklaarbaar aan het grote publiek, zelfs met een wetenschappelijke onderbouwing, om dergelijke oppervlakte bos met de grond gelijk te maken. Minister Demir kondigde aan dat ze niet meteen van plan is om het nieuwe beheerplan goed te keuren. "Het is wat mij betreft alvast uitgesloten dat dergelijk groot gebied van 28 ha groot zou worden gekapt, zeker wanneer dit niet gepaard gaat met een compensatie", zegt ze. Zij heeft meer dan Natuurpunt begrepen dat dit het verkeerde signaal geeft naar het grote publiek. Maar ook met compensatie is, wat mij betreft, een dergelijke kap niet toelaatbaar. Je kan geen Europese natuurdoelen nastreven wanneer je ecosystemen creëert ten koste van andere ecosystemen die ook hun Europese doelstellingen nog niet behaald hebben.

Ook daar waar bossen overeind blijven neemt de druk van meer extreme visies toe. Steeds vaker wordt gepleit om niet langer bomen te kappen in bossen en er de ecologische processen de vrije loop te laten. Een ruime meerderheid van de

natuurreservaten heeft een permanent beheer nodig om het gebied in een goede staat te houden. Terreinbeherende verenigingen krijgen daarvoor heel veel middelen. De vele duizenden kleine boscijgenaren en de enkele grote eigenaars die we in Vlaanderen nog hebben, beheren hun bos vaak zonder dergelijke middelen. De karige opbrengst van de verkoop van hout wordt veelal opnieuw geïnvesteerd in het beheer van hun bos. Zo leveren vele duizenden boscijgenaren in Vlaanderen hun bijdrage aan de Vlaamse natuur en de bestrijding van de klimaatwijziging. Als private eigenaar is het belangrijk een goed evenwicht te vinden tussen economische, ecologische en sociale activiteiten om tot een duurzaam bosbeheer te komen op lange termijn. Het wordt tijd om de boscijgenaar opnieuw te respecteren voor zijn/haar bijdrage aan de talrijke ecosystemendiensten die het bos oplevert.

Extreme standpunten zien we ook bij de discussie rond scheiding en verweving van natuur met landbouw. Bij scheiding gaan we natuurontwikkeling geheel gaan afscheiden van landbouw. Maar door op een verstandige wijze beiden te combineren kunnen we win-winsituaties creëren op veel grotere oppervlaktes. Door op een verstandige wijze landbouw en natuurbeheer met elkaar te verweven kunnen we grote oppervlaktes biodiverse open ruimte creëren. En ja, ook dat kan wetenschappelijk onderbouwd worden. Maar het staat haaks op de ecologische visie van natuurbehoudsorganisaties waar steeds meer gestreefd wordt naar een priesterlijke natuur die in onze streken reeds in vele honderden, zo niet duizenden jaren, niet meer aanwezig is geweest. Daarbij worden enorme kansen om samen te werken in het Vlaamse buitengebied verkwanseld.

*Christophe Lenaerts
Voorzitter Landelijk Vlaanderen*

Afbeelding van Candice Condoce via Pixabay

Uit de Wetstraat

Uit de Wetstraat

Auteur: Jurgen Tack

Hoogspanning binnen de Vlaamse Regering. Nadat een arrest van de Raad voor Vergunningsbetwisting het voorlopig stikstofkader onderuithaalde, moest de Vlaamse Regering met nieuwe richtlijnen uitpakken om te voorkomen dat er geen vergunningen meer konden afgeleverd worden aan industrie en landbouwactiviteiten met stikstofemissies. Laat ons kort even toelichten wat er aan de hand is. Voor het arrest van de Raad voor Vergunningsbetwisting was het zo dat een project dat het stikstofprobleem in een natuurgebied met meer dan 5 % verhoogde geen vergunning kon krijgen. Intussen werden door minister Zuhal Demir nieuwe drempels vastgelegd die een heel stuk lager zijn: voor ammoniakuitstoot (veeteelt en mestverwerking) bedraagt de drempel 0 %. Elke aanvraag moet nu via een 'passende beoordeling' aantonen dat er geen negatief effect is op de omliggende natuur. Zo nodig kunnen bijkomende maatregelen worden genomen om de ammoniakuitstoot te verminderen. Vaak gaat het hier over dure hoogtechnologische oplossingen die vaak maar betaalbaar zijn door grotere bedrijven. Kleine familiale landbouwbedrijven kunnen dan nog slechts een vergunning krijgen wanneer ze ver verwijderd zijn van een beschermd natuurgebied. Door de versnippering van de beschermde natuurgebieden

in Vlaanderen wordt het in de praktijk zo goed als onmogelijk om nog een vergunning te bekomen.

Voor NOx (industrie en transport) bedraagt de drempel 1 %. Projecten die de drempel van 1 % overschrijden, moeten een 'passende beoordeling' ondergaan en eventueel maatregelen nemen om de emissies te beperken. Volgens de Vlaamse Regering zal dit slechts op 10 % van de industriële projecten die op stapel staan een direct effect hebben.

De landbouworganisaties zijn hier, in tegenstelling tot Voka (Vlaams netwerk van ondernemingen) niet bepaald blij mee. Het is inderdaad vreemd te noemen dat hier met twee maten wordt gewerkt waarbij een stikstof van de ene bron als een grotere impact wordt gezien dan wanneer de stikstof uit een andere bron komt.

Terwijl de Vlaamse Regering op zoek was naar een oplossing voor het stikstofarrest, kreeg het evenwel af te rekenen met een ander, gelijkaardig, arrest over grondwater. Op 9 maart vernietigde de Raad van State een vergunning voor grondwaterwinning door het landbouwbedrijf Quirynen Agri Farming uit Merksplas. Het bedrijf had een vergunning aangevraagd voor het boren

In een arrest van 25 februari 2021 (RvVb-A-2021-0697) vernietigde de Raad voor Vergunningsbetwistingen de omgevingsvergunning voor een pluim- en rundveehouderij in Kortesssem. Het bedrijf wenste uit te breiden, maar lag in de onmiddellijke nabijheid van een natuurgebied. In dergelijk geval dient een beoordeling gemaakt te worden die nagaat in hoeverre er geen risico is op natuurschade. Het arrest stelt dat de Vlaamse Regering geen zorgvuldige en concrete beoordeling heeft gemaakt van dergelijke schade. De Vlaamse Regering stelde dat dergelijke beoordeling niet nodig was wanneer aan de kaders van de Programmatorische Aanpak Stikstof (PAS) werd voldaan. Maar dat bleek voor de Raad niet voldoende te zijn.

Het arrest verwijst daarbij ook naar het Nederlandse PAS-arrest. Het Nederlandse Hof van Justitie stelde op 7 november 2018 de stikstofregelgeving in vraag nadat de Nederlandse Raad van State had gesteld dat het aan de nationale rechter toekomt "de wetenschappelijke deugdelijkheid van de programmatische aanpak stikstof volledig en grondig te toetsen, teneinde te verzekeren dat er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat geen van de plannen of projecten schadelijke gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied". Bovendien oordeelde de (Nederlandse) Raad van State in mei 2019 dat het PAS onvoldoende natuurbescherming biedt. Sindsdien werden in Nederland 18.000 projecten stilgelegd. Een van de meest in het oog springende maatregelen was het verlagen van de maximumsnelheid naar 100 km/uur.

Om te vermijden dat in Vlaanderen de vergunningsverlening volledig stilvalt, nam minister Demir het initiatief om de stikstofnormen in Vlaanderen verder te verstrengen.

van een put voor grondwaterwinning. Dit is nodig voor grondwaterwinningsprojecten die meer dan 500 m³/jaar oppompen. Ook hier stelde de rechtbank dat de Europese habitatrichtlijnen vereisen dat bij iedere waterwinning wetenschappelijk wordt gecontroleerd of natuurschade wordt berokkend aan habitatgebieden.

Om dergelijke schade te voorkomen, stelt de Vlaamse overheid dat het oppompen van grondwater maximaal tot een verlaging van maximaal 5 cm van de grondwaterspiegel is toegelaten. De Raad van State stelt evenwel de wetenschappelijke onderbouwing van die 5 centimetergrens in vraag. De Raad van State betoogt dat wanneer Speciale Beschermingszones zich momenteel niet in een goede staat bevinden eender welke daling van het grondwater er al snel een significant effect kan hebben.

Voor het eerst beginnen we de volledige reikwijdte te zien van de regelgeving rond de goede staat van instandhouding. Deze werd in Vlaanderen en Nederland zeer strikt toegepast in vergelijking met tal van andere Europese lidstaten.

Een ander belangrijk dossier waar private eigenaars en landbouwers met argus-ogen naar kijken is de vernieuwing van de pachtwetgeving die werd ingeschreven in het regeerakkoord. De verschillende politiek partijen zijn hun standpunten aan het voorbereiden. Landelijk Vlaanderen gaf reeds toelichting aan N-VA, Open VLD, CD&V en Groen over de standpunten van de organisatie. De analyse die Landelijk Vlaanderen maakte vertrekt vanuit tal van problemen die zich stellen met de huidige pachtwetgeving en maakt de link met de vernieuwde pachtwetgeving in Wallonië die

voor heel wat bezorgdheden oplossingen wist te formuleren. Voor N-VA wordt de pachtregelgeving opgevolgd door Vlaams Parlementslid Cathy Coudyser. N-VA is ook de eerste politieke partij die naar buiten komt met zijn standpunten. We vinden er

heel wat aandachtspunten terug die ook Landelijk Vlaanderen nauw aan het hart liggen. Maar de weg is nog lang vooraleer we daadwerkelijk aan de slag zullen kunnen gaan met een nieuwe pachtwetgeving.

N-VA wil debat over een eenvoudig en modern pachtdecreet

Toegang tot landbouwgrond is essentieel voor landbouwers en zeker voor jonge startende landbouwers. Het pachten van landbouwgrond is al decennia gangbaar binnen de sector. De N-VA bepleit een evenwichtigere verhouding van de rechten en plichten voor zowel pachter als verpachter. "De huidige pachtwetgeving is verouderd, bevat hiaten en voldoet niet aan de hedendaagse maatschappelijke tendensen", zegt Vlaams Parlementslid Cathy Coudyser.

De N-VA wil het debat opstarten door de meest elementaire problemen in de bestaande wet - uit 1969 - te benoemen en met oplossingen te komen. "Ook tijdens de vorige regeerperiode werd over de hervorming van de pacht nagedacht. Het is nu tijd om echt door te spreken en duidelijkheid te scheppen voor pachters én verpachters. Het Waalse pachtdecreet, dat in werking trad op 1 januari 2020, kan inspiratie bieden", aldus Cathy Coudyser.

SCHRIFTELIJKE PACTCONTRACTEN ESSENTIEEL

Vlaams volksvertegenwoordiger Coudyser diende samen met enkele N-VA-collega's een conceptnota in. Voor de indieners zijn schriftelijke pachtcontracten, die bij een notaris geregistreerd worden, essentieel. "Anno 2021 leg je bepaalde afspraken tussen contractanten zoals de naam en het adres van contractanten, de looptijd van het contract, kadastrale gegevens van het perceel en een plaatsbeschrijving best schriftelijk vast", verduidelijkt Coudyser.

MAXIMALE RECHTSZEKERHEID VOOR PACTENDE LANDBOUWER

Om de pachtende landbouwer maximale rechtszekerheid te bieden, is de N-VA voorstander van langdurige contracten. Een looptijd van 9 jaar, die maximaal 3 keer automatisch verlengd wordt, biedt voldoende rechtszekerheid voor de landbouwer die zware investeringen doet en ook duidelijkheid voor de verpachter over de maximale duurtijd van ter beschikking stellen van zijn eigendom. "Bij overlijden of overname van het landbouwbedrijf door familie of door derden, is het belangrijk dat het contract verder loopt voor de resterende duurtijd maar dat de namen van de contractanten gewijzigd worden. Zo is het ook voor de eigenaar van de grond altijd duidelijk met wie hij een contract heeft", vult Coudyser aan. Voor jonge, startende landbouwers wil de N-VA de mogelijkheid voor een loopbaanpacht behouden, waardoor er een contract afgesloten wordt tot aan de wettelijke pensioenleeftijd.

ECOLOGISCHE VOORWAARDEN

In de conceptnota wordt ook bekeken wat de mogelijkheden zijn inzake ecologische voorwaarden. "In niet-agrarisch gebied moet het voor de verpachter ook mogelijk zijn om de doelstellingen te verwezenlijken die de overheid hem hierin oplegt. Een overheid die eigenaar is van gronden die in pacht gegeven worden, kan hierin een voorbeeldfunctie opnemen. Deze onderling en vrijwillig overeengekomen afspraken kunnen opgenomen worden in het pachtcontract", verduidelijkt Coudyser.

GRONDPRIJZEN VERBETEREN

Verder geeft de N-VA nog aan dat het huidige systeem van pachtprizen weliswaar functioneert, maar door de hoge grondprijzen in sommige Vlaamse regio's nog verbeterd kan worden. Ze stellen voor daarrond een grondig en objectief onderzoek te laten uitvoeren.

Bron: Cathy Coudyser, 18 maart 2021

Iemand betreedt jouw eigendom voor monitoren? Weet dat enkel ambtenaren in het kader van uitvoering van een decreet private eigendom mogen betreden. Derden moeten de uitdrukkelijke toestemming van de eigenaar hebben!

Landelijk Vlaanderen, thuis op het platteland

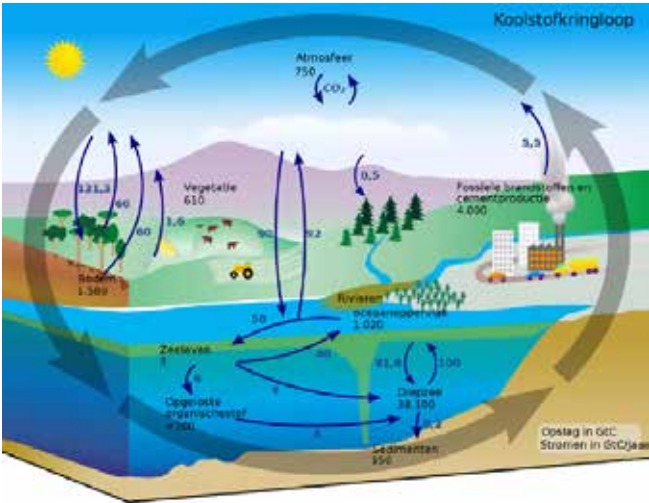
Landbouw

Auteur: Valérie Vandenabeele
 Bronnen: <https://northsearegion.eu/carbon-farming/>, VILT, www.knmi.nl, <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1591835>

Koolstoflandbouw

Steeds meer krijgen we te kampen met hevige droogtes. Dit heeft o.a. een impact op landbouw en leidde de laatste jaren tot al wat oogstverliezen. Meer organische koolstof in de bodem vastleggen, leidt ertoe dat de bodem het water beter kan vasthouden. Door meer organische koolstofverbindingen in de bodem te brengen kan het organisch materiaal in de bodem herstellen, de bodembiodiversiteit verhogen en zorgen voor een verhoogde nutriënt- en vochtcapaciteit voor gewassen waardoor er steeds meer water in de bodem zal worden opgenomen. In dit artikel leggen we uit hoe dit werkt in theorie en praktijk.

De koolstofcyclus

Figuur 1: Koolstofkringloop. De zwarte getallen tonen hoeveel miljarden tonnen koolstof (GtC) in de verschillende opslagplaatsen aanwezig zijn. De paarse getallen tonen hoeveel koolstof tussen de verschillende opslagplaatsen per jaar uitgewisseld wordt. N.B.: Vegetatie omvat alle organismen.

Koolstof (C) is een belangrijk onderdeel van 2 belangrijke broeikasgassen: koolstofdioxide (CO_2) en methaan (CH_4). Die broeikasgassen, maar ook andere C-verbindingen, mengen zich in de atmosfeer, de oceanen en de bodem. Planten nemen zo'n gasvormige koolstof

(CO_2 uit de lucht) op, die ze omzetten (fotosynthese) in koolstof die wordt vastgelegd in zogenaamde koolhydraten. Daarbij wordt zuurstof onder de vorm van O_2 weer vrijgelaten in de lucht.

Ook onze oceanen nemen CO_2 op dat in opgeloste vorm naar de diepte wordt getransporteerd of opgenomen wordt door plankton. Wanneer het plankton afsterft, zakken hun koolstofskeletjes naar de bodem, waar ze normaal gezien na miljoenen jaren omgezet worden in gesteenten zoals kalksteen (CaCO_3). En hoewel volgens een studie van de *International Union for Conservation of Nature* de helft van de CO_2 in de oceaan belandt en de oceaan 20 keer meer CO_2 opslaat dan planten op het vasteland, kan de oceaan die capaciteit niet meer aan.

Naast CO_2 , is ook CH_4 een belangrijk gas in de atmosfeer. Methaan ontstaat o.a. uit de productie van fossiele brandstoffen en de veeteelt. Hoewel het aandeel en de verblijftijd kleiner is, heeft methaangas een veel sterker opwarmend effect dan CO_2 . CH_4 wordt door bacteriën omgezet, wat zowel in aanwezigheid als afwezigheid van zuurstof kan. In aanwezigheid van zuurstof (in de lucht dus) wordt het methaan echter weer omgezet in CO_2 en komen we terug in de CO_2 -cyclus.

Beide processen vormen de belangrijkste componenten van de koolstofcyclus, waarbij een te hoog gehalte van CO_2 en CH_4 in de atmosfeer het evenwicht verstoort: er wordt meer koolstof in de atmosfeer vrijgelaten, dan er wordt opgenomen.

Atmosfeergas	Formule	Concentratie (ml/m^3)	Verblijftijd in atmosfeer	% toename per jaar
Koolstofdioxide	CO_2	381	5-200 jaar	0,4
Methaan	CH_4	1,75	12 jaar	1,5
Koolstofmonoxide	CO	0,05-0,2	60-180 dagen	
Chloorfluorkoolstofverbindingen (CFK's)		10^{-3}	70-100 jaar	
Tetrachloormethaan	CCl_4	10^{-4}	?	
Vluchtige koolwaterstoffen (KWS)				
Roetdeeltjes				

Tabel 1: Belangrijkste gassen in onze atmosfeer, die een bijdrage leveren aan het broeikaseffect en ons klimaat. - Bron: IPCC

Afbeelding van Frits de Calva Pruijck

Koolstof terug vastleggen in een landbouwcontext

Hier komen processen van koolstof vastlegging in het verhaal. Eerder publiceerden we al over de vastlegging van koolstof in onze bossen via gericht bosbeheer, maar ook in landbouwmodellen kan dit. *Carbon farming* of koolstoflandbouw heet dit dan. De term wordt

De term wordt gebruikt voor de landbouw die aandacht heeft voor het binden van koolstof in de bodem.

gebruikt voor de landbouw die aandacht heeft voor het binden van koolstof in de bodem, met het oog op klimaatverandering en een betere bodemkwaliteit. Dit kan op verschillende manieren, gaande van kleine aanpassingen zoals het gebruik van compost dat rijk is aan koolstof, verminderd of niet ploegen, het planten van vanggewassen tot het aanpassen van het ganse landbouwsysteem zoals verrijkte teeltrotatie of agroforestry.

Vanggewassen

Vanggewassen, die ingezaaid worden na de teelt van het opbrengstgewas, voorkomen dat het land braak blijft liggen en geen koolstof opslaat.

Verrijkte teeltrotatie

Door een grotere diversiteit aan teelten en overblijvende gewassen te telen neemt ook de diversiteit aan bodemleven toe. De bodem krijgt meer mogelijkheden om koolstof op te slaan. Graangewassen, gras en klaver slaan meer koolstof in de bodem op.

Een grond kopen waarop een Vlaams recht van voorkoop rust? Neem contact op met Landelijk Vlaanderen voor een overeenkomst is getekend.

Landelijk Vlaanderen, thuis op het platteland

Afbeelding van Oudervla Pruijck

Ploegen verminderen

Door ploegen wordt de aarde losser gemaakt waardoor er meer lucht in komt en onkruiden reeds worden verwijderd. Daarmee wordt echter ook het bodemleven aangetast en wordt erosie in de hand gewerkt. Ploegen zorgt ook voor mineralisatie van koolstof tot CO₂ die uit de bodem ontsnapt. Vooral omdat de meeste vastlegging van koolstof in de top laag gebeurt, is het belangrijk de bodem minimaal te ploegen.

Afbeelding van Wolfgang Enckes van Pruijck

Zonder koolstof geen leven

Koolstof is een vrij uniek atoom. In het heelal komt het slechts voor 0,008 % voor. Waterstof (H) en Helium (He) vormen er het grootste aandeel met resp. 92,7 % en 7,2 %. Op aarde komt koolstof voor 0,099 % voor. De voornaamste elementen zijn zuurstof (0,49 %), ijzer (Fe, 19 %), Silicium (Si, 14 %), Magnesium (Mg, 12,5 %) en Aluminium (Al, 8,2 %).

Maar, koolstof is wel hét belangrijkste element voor het leven. Het menselijk lichaam bestaat nl. voor 9,5 % uit koolstof, naast waterstof (63 %) en zuurstof (25,7 %). Leven kan slechts ontwikkelen wanneer organismen de koolstofkringloop benutten en zelf weer een gesloten koolstofkringloop vormen. Levende organismen slaan koolstof op onder de vorm van organische stoffen en carbonaten zoals calciumcarbonaat (CaCO_3), waaruit ook ons skelet is opgebouwd.

Compost rijk aan organische koolstof

Bemesting met compost en vaste meststoffen met hoge C/N-ratio (veel organische koolstof) zorgen voor een tragere koolstofomzetting dan andere bemesting zoals drijfmest.

Ook houtsnippers zijn ideaal om meer organische koolstof in de bodem te brengen en de koolstofvoorraad op te bouwen. Uit veldproeven blijkt het positieve koolstofeffect van houtsnippers echter de eerste jaren nog niet zichtbaar te zijn omdat de vertering wat tijd nodig heeft. Wat wel op korte termijn meetbaar is, is dat tijdens de afbraak van de houtsnippers door micro-organismen een tijdelijke vastlegging gebeurt van minerale stikstof. Zo krijgt men minder uitspoeling van stikstof in het najaar en in de winter. Nadeel is dat het tijdelijk tot stikstoftekorten leidt bij gewassen en dus een verlies aan opbrengst. Omdat dit effect tijdelijk is (een

jaar), kan men het jaar na bemesten met houtsnippers een vlinderbloemige groenbedekker inzaaien. Het is aan te raden de hoeveelheid beschikbare minerale stikstof nadien ook goed op te volgen voor de teeltkeuze.

Let op: Houtsnippers mogen maar aangebracht worden hetzij in het kader van een beheerplan voor houtkanten, hetzij mits een grondstoffenverklaring via OVAM. OVAM, de Bodemkundige Dienst van België en Boeren Natuur werken momenteel rond een praktisch wetgevend kader voor de toepassing van houtige biomassa als bodemverbeteraar.

Permanent grasland

Onder de grasmat bouwen zich organische stoffen op. Door grasland te scheuren komt de bodem ook opnieuw in contact met de lucht, waardoor de opgeslagen koolstof terug in de lucht vrijkomt. Verrijking met stikstoffixerende planten en beperkte begrazing (geen over- of onderbegrazing) kunnen de koolstoffixatie laten toenemen.

Afbeelding van Free-Photos via Pixabay

Industriële complexen
KMO-gebouwen
Logistieke ruimtes
Winkelcomplexen
Kantoren
Zwembaden

www.willynaessens.be

© Karin van Miert

Natuur

Auteur: Sabine Van Miert

Biotoopverbetering en -herstel in beboste jachtgebieden: een praktijkvoorbeeld

Naar aanleiding van de oproep 'Bod bij inkoopveiling biotoopverbetering en -herstel in beboste jachtgebieden 2019-2020' die verscheen eind 2019, hebben we een succesvol projectvoorstel ingediend. Het Jachtfonds van de Vlaamse overheid en het Horizon 2020-project SINCERE werkten hiervoor samen en boden financiële ondersteuning.

Natuur en Bos wil met deze oproep initiatieven ondersteunen die een meerwaarde leveren aan een robuustere natuur in Vlaanderen. Vlaanderen werkt al geruime tijd samen met de jagers en wildbeheereenheden, als een legitieme en waardevolle partner, aan een doordacht en planmatig faunabeheer. Dit met het oog op een duurzaam gebruik van het wild, het verbeteren van de leefgebieden van de jachtsoorten en het versterken van de biodiversiteit. Het doel hiervan is de natuur veerkrachtiger te maken waarbij alle diersoorten baat hebben. Daarnaast maakt deze oproep deel uit van

het Europese project SINCERE (Horizon 2020) waar onderzoek wordt gevoerd naar innovatieve manieren om ecosysteemdiensten uit bossen te verkrijgen.

Dit project is een mooi voorbeeld van hoe ook particuliere eigenaars beroep kunnen doen op subsidies ter verbetering van onze bossen. Daarom willen we onze ervaring met jullie, bosliefhebber en/of boseigenaar, delen.

Het doel van dit project is de interne structuurvariatie in het bos verbeteren door

over te gaan van een homogeen naaldbos naar een gemengd bos met behulp van (1) boomdifferentiatie bij aanplantingen en (2) aanleggen van bosranden.

Het projectgebied heeft een totaaloppervlakte van circa 4 ha waarvan het grootste deel bestaat uit bos. In dit gedeelte werd in samenwerking met de bosgroep 'Kempen Noord' een verjongingskap uitgevoerd omdat verschillende naaldbomen ziek waren en omdat de recente stormen er lelijk hadden huisgehouden. Initieel was het plan om het bos spontaan te laten verjongen. Omdat op

deze manier het bos echter voornamelijk een homogeen naaldbos dreigde te blijven, wilden we dit bos versneld omvormen naar een gemend bos. Hiervoor voorzagen we de aanplant van geselecteerde bomen en struiken die een meerwaarde hebben voor de fauna en flora, zowel in het bos als aan de bosrand. Bij de keuze van de soorten werd niet enkel rekening gehouden met deze meerwaarde maar ook met de bodemeigenschappen (licht zuur en vochtig) en dit in overleg met de consultant van Bosgroep 'Kempen Noord'.

Om een zo groot mogelijke diversiteit te bereiken, werden een groot aantal verschillende soorten aangeplant. De soorten werden gekozen in functie van de verschillende delen van het bos. In het lager gelegen, nattere gedeelte werd geopteerd voor:

zwarte els (*Alnus glutinosa*), sporkehout (*Rhamnus frangula*) en beuk (*Fagus sylvatica*). In het hoger gelegen gedeelte, waar er nog verschillende naaldbomen staan, werd gekozen om verspreid in kloempjes winter-eik (*Quercus petraea*), winterlinde (*Tilia cordata*), zomereik (*Quercus robur*) en gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*) aan te planten. Bij de keuze van het plantgoed voor de bosranden werd er rekening mee gehouden dat de struiken voldoende beschutting en voedsel moeten geven voor het wild en andere fauna. Daarom werd gekozen voor lijsterbes (*Sorbus aucuparia*), sporkehout (*Rhamnus frangula*), hazelaar (*Corylus avellana*), Europese vogelkers (*Prunus padus*), haagbeuk (*Carpinus betulus*), gele kornoelje (*Cornus mas*), meidoorn (*Crataegus monogyna*), sleedoorn (*Prunus spinosa*) en vlier (*Sambucus nigra*).

Begin januari 2021 hebben de gemotiveerde werkrachten van Lidwina Green (groendienst & tuinonderhoud; <https://lidwina.eu/>) 1.775 bomen en struiken heel efficiënt en vakkundig aangeplant en de bomen voorzien van een bescherming.

De aanplantingen en het bos zijn deze lente volop in bloei gekomen. We gaan het groeiproces opvolgen en zullen, indien nodig, nog enkele aanplantingen toevoegen. Het zal nog wel even duren vooraleer we het "volgroeide" gemengd bos kunnen bewonderen, maar ondertussen hopen we voor de komende jaren verzekerd te zijn van een prachtige evolutie. Bovendien zijn we ervan overtuigd dat deze biotoopherstelwerken meetbaar de fauna en flora in het bos én haar omgeving ten goede zullen komen.

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

LANDELIJK WONEN

VERKOOP AGRARISCH VASTGOED

- > De gespecialiseerde makelaar mbt hoeves en gronden in buitengebied.
- > Deskundige begeleiding bij verkoop van uw hoeve of aankoop van uw droomlocatie.

Op zoek of te koop, contacteer ons: DANNY DE PAUW 0475 55 58 34
JO MULLIE 0477 52 57 82

A | G | R | O
V A S T G O E D bvba
www.agrovastgoed.be

Kasteel Printhagen © Frank Tans

THEMA: Scheiden of verweven?

Steeds vaker horen we de vraag of we onze ambities met betrekking tot biodiversiteit en voedselproductie het best realiseren door grote hoeveelheden natuur te scheiden van intensieve landbouw (scheiden of *landsparring*) of net door natuur te verweven met extensieve landbouw (verweven of *landsharing*). Verschillende experts op het vlak van natuur, landbouw, bosbouw en erfgoed evenals verschillende maatschappelijke actoren komen aan het woord en geven hun visie.

Datum: vrijdag 1 oktober 2021

Locatie: Kasteel Printhagen – Kortesse

Printhagen was in het ancien régime een leengoed van de heren van Kortesse, dat sinds de 13de eeuw in handen was van de familie 'van Printhagen'. Naast het kasteel bevat het gerestaureerd domein 3 schuren met een aantal nevengebouwen, een 3-tal grote paardenstallen en een dierenkeuken.

Eigenaar Frank Tans stelt het domein graag ter beschikking van Landelijk Vlaanderen voor haar Ledendag 2021.

Programma:

13:30 – 14:00: verwelkoming

14:00 – 16:00: rondleiding op het domein Printhagen

16:00: scheiden of verweven?

18:30: receptie

Bos

Digitale consultatie kapmachting door de notaris

Auteur: Ute De Meyer

Bron: Natuur en Bos van de Vlaamse overheid

In samenwerking met Natuur en Bos en de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat (Fednot) werd een toepassing voor opzoeken in het kader van de verkoop van percelen ontwikkeld. Sinds februari is deze ook raadpleegbaar.

In het kader van een overdracht of verdeling van een onroerend goed legt de bos- en natuurregelgeving namelijk enkele zaken op aan de betrokken partijen (en hun notaris). Zo voorziet artikel 91 van het Bosdecreet een informatieplicht bij onroerende

goederen die onder de toepassing van het Bosdecreet vallen. De verkoper of verdeler brengt in dat geval de verwerver op de hoogte van de verplichtingen die op het onroerend goed rusten krachtens het Bosdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten. Het kan gaan om inlichtingen over een kapmachting of over een bos- of natuurbeheerplan. Artikel 16novies van het Natuurdecreet regelt de (notariële) informatieplicht over goedgekeurde natuurbeheerplannen.

Fednot en Natuur en Bos hebben samen gewerkt aan een digitale consultatie van

de kapmachtingen en de bos- of natuurbeheerplannen. Vanaf eind 2020 is het daardoor mogelijk voor de notaris om na te gaan of dergelijke plannen goedgekeurd werden voor het verhandelde perceel grond. Dit kan via het eNotariaat, een online tool voor notariskantoren.

Wens je een bestaand bos te kopen? Informeer meer dan tijdig bij je notaris of er eventuele verplichtingen rusten op het onroerend goed.

VAN DE PUT & CO
BANQUIERS PRIVÉS | PRIVAATBANKIERS

Terra Estates Management

Postel 50 - 2400 Mol
+32 (0) 14 98 01 32
info@terra.estate
www.terra.estate

UW LANDBOUWER

TERRA
ESTATES MANAGEMENT

landbouw

advies & ondersteuning

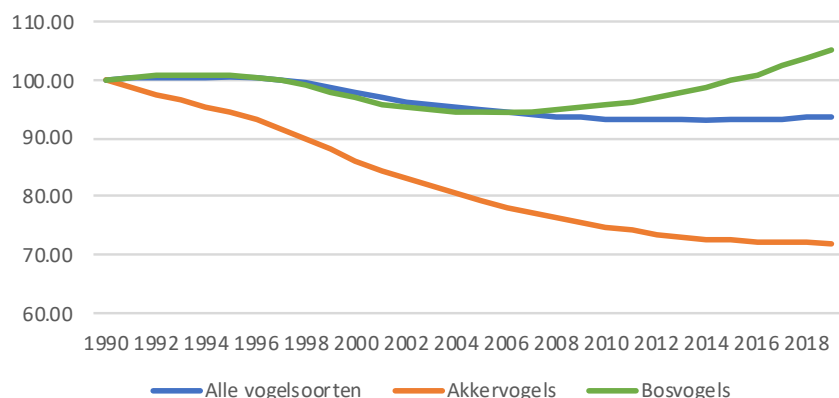
Natuur

Hoe redden we akker- en weidesoorten?

Auteur: Valérie Vandenabeele

De Europese akkervogelindex wijst op een gestage daling van het aantal vogelsoorten die leven in onze landbouwgebieden. Bij uitbreiding geldt dit ook voor de weinige zoogdieren verbonden aan ons cultuurlandschap. Binnen het Globale Landbouwbeleid worden daarom criteria en stimuli voorzien voor landbouwers die subsidies wensen en daarvoor een aan de biodiversiteit gerelateerde ecosysteemdienst willen leveren. Het afgelopen jaar liep binnen ELO (European Landowners' Organization) en Fondation François Sommer een grootschalige literatuurstudie naar wetgeving, jacht, landbouw, beheer en herstelmaatregelen die een impact hebben op deze landbouwsoorten en hun leefgebieden. Omdat de beheerders die leven en werken in het buitengebied het meest vertrouwd zijn met de kleine zoogdieren en vogels van het platteland, focuste de studie ook op deze soorten.

Europese vogelindex (bron: Eurostat), waarbij de populatieindex van 1900 = 100 op de y-as.

EU Biodiversiteitsstrategie 2030

De eerste Europese regelgeving die tot doel had om soorten te beschermen waren de Vogelrichtlijn (1979) en Habitatrichtlijn (1992). Daarnaast heeft de Verenigde Naties ook een Biodiversiteitsconventie opgesteld die de EU ratificeerde in 1993. Geen van de doelstellingen werd intussen gehaald.

De Europese commissie heeft daarop eind 2020 haar nieuwe Biodiversiteitsstrategie 2030 voorgesteld, "Bringing Nature back in our lives". Een overzicht van de doelstellingen:

1. Herstel van een significante oppervlakte koolstofrijke ecosystemen, geen degradatie van trends en status van alle Europese habitats en soorten en 30 % van deze soorten en habitats bereikt een gunstige staat van in standhouding of een positieve trend.
2. De afnemende trend bij bestuivers keren.
3. Het gebruik van pesticiden daalt met 50 %.
4. Minstens 10 % van het landbouwgebied is gediversifieerd.
5. Minstens 25 % van het landbouwgebied is biologisch en er is een stijging van agro-ecologische praktijken.
6. Planten van 3 miljoen extra bomen.
7. Significante vooruitgang in remediëren van gecontamineerde bodems.
8. 25.000 km meanderende rivieren hersteld.
9. 50 % minder rodelijstsoorten bedreigd door invasieve exoten.
10. Mestverliezen (drift) reduceren met 50 % en daaraan gekoppeld 20 % minder bemesting realiseren.
11. Steden met meer dan 20.000 inwoners hebben een ambitieus plan voor stedelijke vergroening.
12. Geen gebruik van chemische pesticiden in gevoelige gebieden.
13. Negatieve impacten op soorten en leefgebieden worden substantieel gereduceerd om tot een goede status te komen.
14. Bijvangstbestaan niet meer of zijn gereduceerd tot een niveau waarop soorten kunnen herstellen.

Hoewel vele van bovenstaande doelen zeker een positieve impact hebben op landbouwsoorten, is het opvallend dat men opnieuw de voorkeur geeft aan kwantitatieve doelen in plaats van te focussen op kwaliteit. Daarmee wordt het haast voorspelbaar dat de doelen om het biodiversiteitsverlies tegen 2030 tegen te gaan wederom niet gehaald zullen worden.

Om de strategie succesvol te maken zou er vooreerst een betere afstemming moeten komen tussen het biodiversiteits- en het landbouwbeleid.

Wanneer men het gebruik van chemische pesticiden wil reduceren, moet dit hand in hand gaan met de ontwikkeling van betere, milieuvriendelijke alternatieven. Vaak loopt men daar vast op administratie en lange termijnen voor goedkeuring van dergelijke producten.

Van private eigenaars en beheerders wordt een belangrijke bijdrage verwacht, die alleen kan ingelost worden door hen als volwaardige partners van bij de start bij alle processen te betrekken. Het instrumentarium moet dan ook op hun noden afgestemd worden met betaling voor de geleverde ecosysteemdiensten, fiscale voordelen, kwaliteitslabels en dergelijke stimuli voor biodiversiteitsvriendelijk beheer en inzet van gronden.

Landbouwbeleid

Sommige soorten houden van hoge gewassen, andere van lage gewassen of zelfs eerder niet begroeide terreinen. Vogelsoorten hebben over het algemeen nood aan insecten voor het voeden van hun kuikens. Hazen en andere kleine zoogdieren hebben dan weer jaarrond nood aan eetbare gewassen. Variatie in gewassen en de juiste gewaskeuzen en -combinatie zijn

daarom doorslaggevend voor een succesvol populatiebeheer.

Van beheerovereenkomsten zoals hagen, houtkanten, grasstroken, kruidenrijke grasranden, bosranden, niet bewerkte overstukjes, keverbanken, hooilanden, bloemenstroken, overwinterende stoppels en struwelen is alom bewezen dat ze een bijdrage te leveren aan kleinwildsoorten.

De impact van moderne oogst- en maai-technieken heeft daarentegen een negatieve impact. Om een reguliere oogst te bestendigen en onkruiden te vermijden, is regelmatig maaien nodig in een landbouwmodel. Kleine aanpassingen in de snelheid, richting en maaitijdstip kunnen echter een grote positieve bijdrage leveren aan de biodiversiteit en vooral aan de overleving van kuikens van grondbroeders.

Extensief grazen is voor de meeste soorten een aantrekkelijke productiemethode. Het zorgt immers voor beschutting en levert een hoger aandeel insecten. Maar sommige soorten zoals Kievit en patrijs verkiezen toch meer intensief begraasd grasland met een kortere vegetatie.

Het gebruik van vermiciden en antibiotica is dan weer absoluut te vermijden bij vee dat op de weide gaat. Het reduceert immers een aanzienlijk deel van het voedsel waarop insecten zich gespecialiseerd hebben.

Het natuurbeleid stuurt ook aan op bijkomende biologische landbouw met veelal positieve effecten naar biodiversiteit. Hoewel er meer soorten voorkomen in biologisch geteelde landbouwculturen, is het effect van

keverbanken, hooiweides, bloemenstroken of overwinterende stoppels binnen conventionele landbouwbedrijven gelijkaardig. High nature value farming, natuurinclusieve landbouw en circulaire landbouw zijn nieuwe landbouwmethodes die momenteel bestudeerd worden, met veelbelovende resultaten.

In het nieuwe Globale Landbouwbeleid zijn de nieuwe betalingen voor ecosysteemdiensten veelbelovend. Niet de grootte van het landbouwbedrijf, maar wel het geleverde resultaat moet daarbij echter de basis vormen. De nieuwe ecoschema's kunnen ook significant bijdragen, maar de waarde ervan zal nog uit de praktijk moeten blijken...

Duurzame jacht

Jagers zijn een van de actoren die de vruchten plukken van een toename in de biodiversiteit. Jacht is daarom ook een vorm van natuurbeheer.

Duurzame jacht is een activiteit die voorziet in sociale, culturele, economische en ecologische voordelen in de volledige Europese Unie. Soms wordt gesteld dat naast landbouw ook jacht een impact heeft op de afname van soorten. In tegenstelling tot de bestudeerde landbouwpraktijken is daarvoor evenwel geen wetenschappelijk bewijs. Vergeleken met landbouw zijn de jachtmethodes weinig tot niet efficiënter geworden in de laatste eeuwen. De jacht is in de laatste decennia daarentegen in positieve zin veranderd, met een sterkere nadruk op behoud en duurzaamheid. De cijfers wijzen daarbij aan dat het afschot van klein wild gedaald is conform de afname van de populaties.

Het behoud van jacht, eerder dan een verbod, blijkt beter voor het beheer van een soort en zijn leefgebied. Jagers voeren op terrein immers diverse acties uit ten voordele van de wildsoorten. Zo wijzen studies uit dat de jacht op gewone patrijs naast rode patrijs in Engeland veelal de populaties gewone patrijs ten goede komen.

Bijvoederen is een techniek die vaak ter discussie staat. Hoewel de prioriteit op habitat herstel zou moeten liggen, kan bijvoeren effectief zijn in het behoud wanneer het habitat niet optimaal is. Vooral in de winterperiode, wanneer het habitat nauwelijks nog voedsel biedt, kan het een welkome aanvulling zijn. Zonder bijvoederen is de afname van zaden immers een belangrijke doodsoorzaak voor vele granivoren. In Engeland bv. wordt bijvoederen zelfs via de landbouwsubsidies ondersteund.

Bij andere soorten, zoals Europese tortel, is er dan weer wel een effect van jacht merkbaar. Dit is te wijten aan de combinatie van habitatverlies in zowel broed- als overwinteringsgebieden (vaak in combinatie met stroperij) en niet duurzame jacht (bv. Het realiseren van een economisch rendement uit jachtreizen zonder quota) in sommige landen. Daarom werd een Europees actieplan gemaakt. Een groot deel van het probleem bevindt zich evenwel in Afrika, waar geen rekening gehouden wordt met de Europese richtlijnen.

Bijna alle studies over kleine fauna geven aan dat predatie een belangrijke doodsoorzaak is. Waar studies wijzen op een afname van kleine fauna, is er een toename van generalistische predatoren zoals kraai, vos,

ekster, das, marter, everzwijn en recent ook verwilderde katten. Vos komt uit het lijstje als voornaamste predator, waarbij het effect van luchtpredatoren in de literatuur als secundair wordt beschouwd. Afhankelijk van de ecologische context is habitattherstel alleen niet voldoende om populaties te herstellen. In combinatie met predatorcontrole kost het herstel van populaties minder en vermindert het risico op uitsterven. Dit is, in het bijzonder, het geval bij extreem lage populaties.

Predatoren maken ook gebruik van langwerpige stroken zoals akkerranden, bosranden enz. om op kleine faunasoorten te jagen. Het juiste beheer in de tijd verlaagt het risico op predatie. Zo is het nestsucces bij zangvogels groter in getrimde hagen die denser zijn. Maar het laag houden van het aantal predatoren laat bv. hazen toe meer tijd te spenderen in lagere voedzame vegetaties, waar ze evenwel zichtbaarder zijn voor predatoren. Hazen kunnen immers enkel wegllopen, kunnen zich niet in een burcht verschuilen en hebben daarom typische anti-predator strategieën ontwikkeld. Wanneer er meer predatoren zijn, zullen hazen meer tijd spenderen in lage risicozones, bestaande uit hoge vegetatie met weinig voedsel.

Goed opgeleide beëdigde veldwachters in het gebied hebben een significant positief effect op de kleine akker- en weidefauna. Ze trekken dagdagelijks ten velde en kennen het gebied. Ze kunnen beheertaken opnemen, voedertonnen of drinkwater tijdig aanvullen en predatoren controleren. Belangrijk is ook dat ze een beperkte politionele bevoegdheid hebben waarmee ze een zeker aanzien krijgen. Het is echter niet eenvoudig om professionals te vinden om kleinwild te beheren. Een Europese scholing zou hoog opgeleide veldwachters kunnen voorzien om het huidige tekort op te vangen.

Natuurbeheer in akker en weilanden is het meest efficiënt wanneer jagers en landbouwers samen betrokken zijn. Het gebruik van landbouwgrond en jacht zijn onafscheidelijk. Een symbiose tussen landbouwers en jagers in natuurherstel kan resulteren in een evenwichtige landbouw-ecologische ontwikkeling, waarbij de aanwezige biodiversiteit behouden blijft en bijdragen geleverd worden aan beter bodembeheer, wateropslag en grotere landbouwopbrengsten via bestuivers.

ELO

FONDATION
FRANÇOIS
SALVATIERSmall wildlife of fields
and meadows
in Europe

De onderliggende argumenten, details, cijfermateriaal en voorbeelden vind je terug in de uitgebreide literatuurstudie "Small wildlife of fields and meadows in Europe". Zeker een aanrader voor wie argumenten zoekt naar debattentie of voor wie inspiratie zoekt om zijn jachtveld beter in te richten.

Het literatuuronderzoek is in het Frans en Engels als pdf te downloaden op de website van ELO: <https://www.europeanlandowners.org/multimedia/publications/2021>.

Lionel le Hardy
de Beaulieu
BIV 102 811

Charles Lambrechts
BIV 511 473

COUNTRY ESTATES

Chateau de Vault
Saint-Julien-de-Civry, Zuid-Bourgogne
www.chateaudevaulx.com

Advies en aankoop
opgevolgd door
Country Estates

Hulp nodig bij het inschatten, aan- of verkoop van landbouwgrond, bos, natuur, prestige-eigendom of een karaktervolle woning?

Wij staan voor u klaar!

+32 2 640 00 61 - info@country-estates.be
Kolonienstraat, 11 (C/O Regus) - 1000 Brussel
www.country-estates.be

Landbouw

Natuurlijke graslanden in een landbouwmodel

Auteur: Valérie Vandenabeele

Bronnen: Brochure Kwaliteitsvlees uit kruidenrijke graslanden, project Agro Meats Nature;

Brochure Kruidenrijk grasland, meerwaarde voor vee, bedrijf en weidevogels, Rob Geerts, Wageningen University & Research (WUR);

Project Natuurboeren, van Natuur en Bos van de Vlaamse overheid.

Brochure Faunavriendelijk maaien, Hubertus Vereniging Vlaanderen

www.paarden.vlaanderen

Landbouwers zijn zich steeds meer bewust van hun multifunctionele rol in biodiversiteitsbehoud, maar het is voor ons ook belangrijk om de economische factoren te kennen. Het ene gras is het andere niet. Landbouwers telen gras, meestal omdat een andere teelt niet toegelaten is (langs waterkanten) of de bodem voor andere teelten niet geschikt is (bv. te nat). Dat grasland heeft dan zijn meest waardevolle omzet als voedsel voor koeien. Hoe voedselrijker dat gras dan is voor de koe, hoe minder bijvoeder geteelt of gekocht dient te worden.

Welke kruidenrijke graslanden zijn geschikt?

Voedselrijk grasland beheert men op een andere manier dan soortenrijk of voedselarm grasland, dat vaak voor natuurdoelen beoogd wordt. Gras groeit het snelst wanneer de dagen langer worden en de temperaturen nog fris zijn. April is daarbij de uitgelezen groeimaand voor grassen.

Binnen de natuurlijke, kruidenrijke graslanden zijn de kamgraslanden en glanshavergraslanden de meest interessante om te integreren in een landbouwmodel. Deze types grasland kan je op je bedrijf inzaaien met hetzelfde zaadmengsel. Of het grasland vervolgens ontwikkelt naar kamgrasland of glandhavergrasland zal afhangen van het beheer.

Via beweiden krijg je kamgraslanden die sterker en veelzijdiger zijn. Ze verdragen beter een bemesting zonder achteruit te gaan in soortenrijkdom. Ze kunnen begraaasd worden, maar ook gemaaid of gemaaid in combinatie met nabegrazing. Dit type grasland was in de jaren 60 het belangrijkste type grasland op landbouwbedrijven.

Bij een maai- en hooibeheer evolueert het grasland eerder naar een glanshavergrasland dat veel soortenrijker is en dus landschappelijk en voor dierlijke gezondheid nog veel interessanter is.

Aanleg

1. Verschralen door nulbemesting, maaien en afvoeren van de biomassa en rekenen op de aanwezige zadenbank in de bodem.
2. Het gras herinzaaien door er 2 opraapwagens maaisel van een bestaand kruidenrijk grasland op uit te spreiden. Het zaad oogst je begin juni (als de zaaddoosjes nog niet open zijn). Het maaisel op het zaaibed laat je bij droog weer drogen en narijpen door een paar keer met de hooikeerder te schudden. Het droge maaisel kan je terug afvoeren na een paar weken.
3. Inzaaien van een commercieel mengsel met inheems zaad. Deze mengsels kan je kopen in speciaalzaken.

Indien je vertrekt van een bestaande graszode, kan je best inzaaien na heel kort te maaien in het najaar en eventueel met een wiedege wat kale plekken te krabben, of doorzaaien met een aangepaste maaimachine. Beter is echter het gras te scheuren (na doodspuiten indien teveel wortelkruiden zoals kweekgras) en opnieuw in te zaaien. De pH-waarde van de grond breng je best eerst op 4,8 of hoger; te zure grond dus best eerst bekalken. Nog drastischer en sneller is het strippen van het grasland, waarbij de graszode geschrapt en afgevoerd wordt om de oude zadenbank eronder bloot te leggen.

Beheer

Kamgraslanden kunnen licht bemest worden met bv. 15 t verteerde stalmest in het vroege voorjaar ofwel 15 t drijfmest na de eerste snede (half juni) en dan eventueel nog 10 t drijfmest na de tweede snede (augustus-september). De opbrengst komt dan nog op 6 à 7 t/ha.

Glanshaverhooilanden worden maar om de 2 jaar bemest met 10 t verteerde stalmest per ha in het vroege voorjaar ofwel 10 t drijfmest per ha na de eerste snede (half juni). De tweede snede gebeurt eind augustus.

Let op: in natuurgebieden is bemesting meestal niet mogelijk en valt men terug op een nulbeheer.

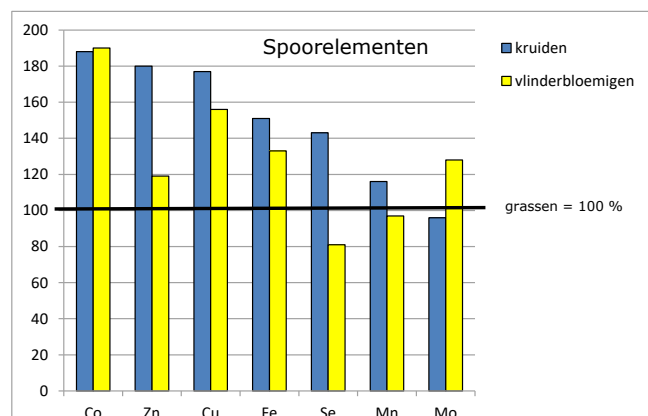
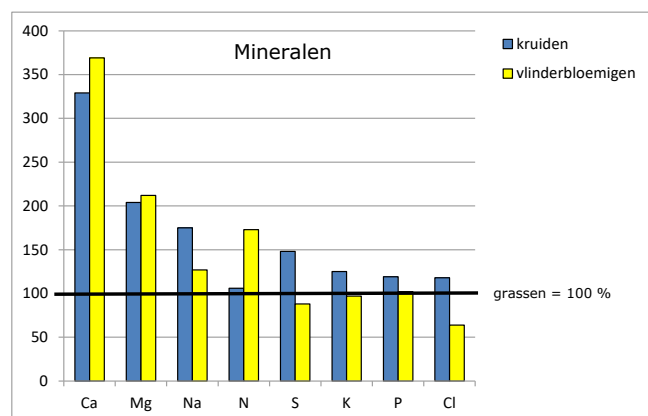
Natuuropbrengst versus landbouwopbrengst

Maximale droge stofopbrengst en maximale biodiversiteit (opbrengst) kunnen niet op dezelfde plaats. Dit neemt niet weg dat een kruidenrijk grasland wel een maximale productiviteit kan opleveren. Zo kunnen soortenrijke graslanden bij lage bemestingsgiften (15-20 t/ha/jr in het WUR-veldonderzoek) productiever zijn dan eenzijdig Engels raaigras. De belangrijkste verklaring is dat er in een mix van grassen, kruiden en vlinderbloemigen altijd soorten zijn die bij verschillende groeiomstandigheden hun optimale groei vertonen. Bv. vossenstaart

groeit optimaal in het voorjaar, kropbaar en veldbeemd groeien beter bij droogte, andere kruiden en vlinderbloemigen wortelen dieper en kunnen zo aan vocht en nutriënten die voor andere soorten niet bereikbaar zijn.

Engels raaigras scoort wel optimaal op voederwaarde (VEM, DVE), wat belangrijk is voor maximale melkproductie. Het nadeel van voederwaarde bij kruidenrijk grasland wordt weliswaar gedeeltelijk gecompenseerd door een efficiëntere benutting in de pensmaag, doordat het kruidenrijk (en structuurrijkere) grasvoeder er een langere verblijftijd heeft. Zo kan 25 % van het rantsoen van melkkoeien uit kruidenrijk grasland bestaan zonder dat de productie of de samenstelling van de melk achteruitgaat. Reukgras wordt daarboven extra lekker bevonden door allerlei dieren. Let wel: in de Nederlandse studie gaat het om ingezaaide kruiden onder beperkte bemesting. Bij onze natuurlijke graslanden, waar de voederwaarde lager is volgens de Vlaamse studie, wordt het aandeel best beperkt tot slechts 10 % voor productief melkvee.

Ook in hoogproductief Engels raaigras zou men 30-50 % (=10 à 20 % van de droge stof) moeten inmengen met 10-30 % vlinderbloemigen zoals klover (voor N-binding, eiwit, structuur en droogtetolerantie) en 10-20 % kruiden (voor mineralen, sporenelementen en andere stoffen). Het gehalte aan mineralen wordt ook wel bepaald door de bodem.

Figuren 1 en 2: gehalten aan mineralen en sporenelementen van kruiden en vlinderbloemigen, vergeleken met die van grassen. Daarbij werd het gemiddelde van gras op 100 % gesteld.

Bron: WUR

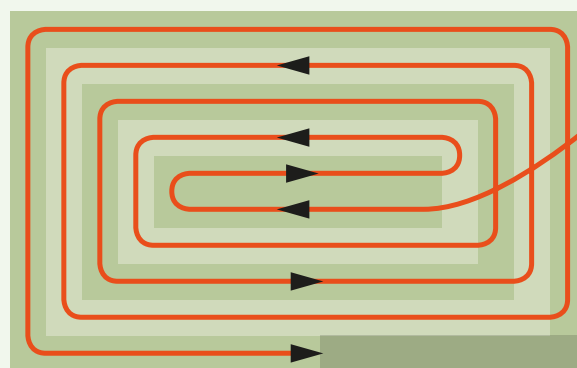

Diervriendelijk maaien

In mei legt elke vogel een ei en maait menige boer vrij. Of het nu natuurlijk dan wel conventioneel grasland betreft, voor de biodiversiteit is het altijd de moeite om aandacht te geven aan de maaitechniek. Diervriendelijk maaien hoeft niet duurder te zijn, maar vraagt wel enige organisatie. Moderne tractoren laten toe steeds sneller te rijden, steeds grotere oppervlaktes in een schaar te nemen, met dubbele messen efficiënter te snijden, en dit steeds op grotere percelen. Neem volgende tips mee voor faunavriendelijk maaien:

- Zorg voor verstoring de avond voor het maaien zodat dieren zoals ree er geen intrek nemen voor het maaien (zakken, folie, geurspoor, lawaaiige zaken...).
- Enkele uren voor het maaien door het perceel lopen.
- Maai na het broedseizoen van de lokale groundbroeders.
- Maai naar de randen toe zodat dieren naar buiten weg kunnen vluchten en niet centraal in de val komen te zitten.

Maaischema van binnen naar buiten maaien

Maaischema met triple maaier.

1. U-vormige baan maaien (bij smalle percelen kan je in plaats van 180° te draaien ook de gemaaide breedte terug achteruit rijden en daarna de tweede breedte maaien)
2. Zigzag maaien in de richting van een potentieel habitat

Integratie in beroepslandbouw

Kruidenrijke graslanden of natuurgraslanden kunnen in de eerste plaats interessant zijn voor bio-boerderijen. Biologische runderen moeten immers grazen op gecontroleerde biologische weiden, hun rantsoen moet biologisch en voor meer dan de helft lokaal geteeld zijn.

Maar ook bedrijven met hoogproductieve melkkoeien kunnen kruidenrijk grasland of natuurgras inzetten. Als vuistregel stellen de onderzoekers 1 ha kruidenrijk of natuurgrasland per 10 melkkoeien. Het kan dan ingezet worden voor jongvee, droogstaande koeien en als structuurrijke aanvulling in het rantsoen van de lacterende koeien. Op vleesveebedrijven is het ook beperkt bruikbaar voor het vrouwelijke jongvee en zoekkoeien. Voor stieren kan het beperkt gebruikt worden als structuraanbrenger.

Men kan ook kiezen voor rassen van vee die kruidenrijke en schralere graslanden beter benutten. Zo zijn *Jersey's* en *Fleckvieh* efficiënter en beter bestand tegen ruwere weilanden. Franse vleesrassen zoals *Blonde d'Aquitaine*, *Limousin* en *Maine-Anjou* en Angelsaksische rassen zoals *Angus* en *Hereford* gedijen veel beter in (half)natuurlijke weides dan onze klassieke wit-blauwe runderen.

Een bijkomende moeilijkheid in Vlaanderen is dat natuurboeren in belangrijke mate afhankelijk zijn van gratis of goedkope gronden. Natuurverenigingen en Natuur en Bos van de Vlaamse overheid geven het gebruik

daarenboven maar voor 1 tot maximaal 3 jaar in concessie.

Sommige landbouwers gebruiken deze graslanden ook praktisch voor extra mestafzet, meer grond voor premierechten, biopremies... Anderen gebruiken het als neventak om hooi te winnen voor verkoop aan paarden- en schapenliefhebbers. Let op: voor paarden is jacobskruiskruid giftig in het hooi.

Gemaaid natuurgras blijft duurder dan begrazing, hoewel het meer flexibel ingezet kan worden als hooi voor kalveren, droogstaande koeien of paarden... of een structuurrijke aanvulling van voeder voor melk- en vleesvee kan zijn.

Natuur en Bos liet door Mico-effect een economisch rekenmodel maken om het effect van het gebruik van natuurgras op de bedrijfsvoering en het bedrijfsresultaat in te schatten en zo optimalisaties te simuleren.

Conclusies

Het beheer van natuurlijke graslanden door boeren is duurder en in de regel verlieslatend. Toch zou de opname van een beperkte oppervlakte kruidenrijk grasland of natuurgras in je areaal de rendabiliteit van het landbouwbedrijf niet beïnvloeden. Een doordachte inzet kan zelfs positief uitdraaien.

In een echt aangepaste natuurveehouderij liggen de kosten voor voeding en veearts

doorgaans lager, maar de dieren groeien trager en de karkassen leveren minder opbrengst op (lichter en minder aandeel duur vlees).

Er valt bovendien vaak ook een winst te vinden in doelstellingen voor andere soorten. In het geval van jachtwildsoorten is een samenwerking met de lokale jager te overwegen. Bestudeer ook goed de juridische context van je perceel. Wil je immers combineren met subsidies, dan moet je steeds kiezen tussen landbouwsubsidies of natuursubsidies. Erfgoedpremies zijn misschien ook mogelijk. Voor meer informatie hierover verwijzen we naar onze eerdere publicaties en onze website <https://landelijk.vlaanderen>.

Wil je jouw natuurdomein in de toekomst uitbreiden met aankoopsubsidies, plan deze gronden dan reeds in je globaal kader. Landbouwgronden laat je daar best uit.

Landelijk Vlaanderen,
thuis op het platteland

Landelijk VASTGOED ANDERS BEKEKEN

landelijk wonen

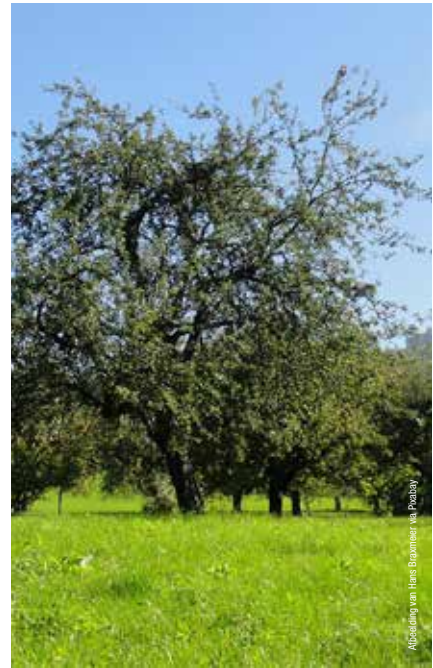
bouwkundig erfgoed

agrarisch vastgoed

Vleermuizen helpen Belgische fruitteelt tegen schadelijke Aziatische fruitvlieg

Uit een recent onderzoek blijkt dat vleermuizen bijdragen tot het bestrijden van schadelijke insectensoorten in de landbouw. De vleermuizen helpen om bijvoorbeeld de Aziatische fruitvlieg onder controle te houden. Natuurpunt stelt voor om het leven van vleermuizen in fruitboomgaarden met enkele aanpassingen iets gemakkelijker te maken. Door een analyse van de keutels van gewone dwergvleermuizen in Limburgse boomgaarden, kwamen de onderzoekers van de vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt, Bionet Natuuronderzoek en Proefcentrum Fruitteelt vzw (pcfruit vzw) te weten dat de Vlaamse vleermuizen veel insecten eten die schadelijk zijn voor de landbouw. Daardoor kunnen de vleermuizen helpen om plaagsoorten in boomgaarden onder controle te houden. De resultaten van het onderzoek werden recent gepubliceerd in het vleermuizen-vakblad Barbastella. Elke dwergvleermuis kan meer dan 300 insecten per nacht vangen. De belangrijkste soort die de ze eten is de zeer schadelijke suzuki-fruitvlieg of Aziatische fruitvlieg. Deze exotische fruitvlieg werd tien jaar geleden onbedoeld ingevoerd vanuit Zuidoost-Azië en veroorzaakt naar schatting 20 miljoen euro schade per jaar. Doordat de fruitvlieg haar larven legt onder de vruchthuid van rijpend fruit, zoals kersen, frambozen, pruimen en bosbessen, is de soort erg moeilijk te bestrijden. *Bron: Agripress.be*

Afbeelding van Hans Baertier via Pixabay

Afbeelding van Ulrike Lauer via Pixabay

Koeientoilet als oplossing voor ammoniakprobleem?

'Als je het niet laat ontstaan, hoef je het ook niet op te lossen', is het eenvoudige maar innovatieve principe van het CowToilet. Het vrijwillige urineersysteem voor koeien voorkomt de vorming van ammoniak, doordat urine van de koe direct wordt opgevangen en niet in contact komt met de mest in de stal. "Tegelijk blijven hierdoor mest en urine als twee waardevolle meststromen over, waarvan de urine rijk is aan stikstof en kali", klinkt het bij de Nederlanders die het koeientoilet op de markt brengen. *Bron: VILT*

Frans landbouwlabel meet impact op milieu

Sinds 2020 hanteert Frankrijk een nieuw wettelijk beschermd label, genaamd Haute Valeur Environnementale (HVE). Terwijl een boer zich biologisch mag noemen als hij zich aan bepaalde praktijken houdt, meet HVE de milieu-impact van de bedrijven die het logo mogen dragen en op hun producten afbeelden. Het Haute Valeur Environnementale is in het leven geroepen om de milieubelasting van de landbouw terug te dringen. De uitstoot van residuen van gewasbeschermingsmiddelen tot meststoffen staat centraal. De intussen 8.000 gecertificeerde landbouwbedrijven worden iedere 18 maanden gecontroleerd. Het label garandeert dat de landbouwpraktijken die

op een landbouwbedrijf als geheel worden toegepast, het natuurlijke ecosysteem in stand houden en de druk op het milieu - bodem, water, biodiversiteit - tot een minimum beperken.

De Franse consumentenbond Que Choisir is minder enthousiast omdat onder meer gewasbeschermingsmiddelen toegestaan zijn dan bij het biologisch label. De populaire Nederlandse nieuwssite Foodlog stelt dan weer dat het HVE-logo de uitkomsten van maatregelen meet, terwijl biologisch er alleen maar van uitgaat dat biologisch beter is voor de natuur en dat niet hoeft te bewijzen.

Bron: Foodlog/VILT

Abtreding van jomo via Pixabay

Natuur

Als goede leerlingen gestraft worden

Auteur: Jurgen Tack

De Europese Biodiversiteitsstrategie 2030 wil van Europa de wereldwijde koploper maken op het vlak van natuurbehoud. De Europese Biodiversiteitsstrategie 2030 voorziet dat tegen 2030 30 % van het totale Europese land een beschermd statuut moet hebben (momenteel is dit 26 %) en dat 10 % van de totale Europese landoppervlakte onder een strikte bescherming moet worden geplaatst. Vreemd is dat daarbij eerst percentages naar voor werden geschoven en dat pas nu de Europese Commissie op zoek is naar een definitie van strikte bescherming om deze vooropgestelde percentages te verantwoorden.

“extractieve activiteiten: jacht, visvangst en bosbouw” (Europese Biodiversiteitsstrategie 2030)

Een eerste vraag die beantwoord moet worden, is wat de Europese Commissie verstaat onder strikte bescherming. De initiële teksten spreken over het verbieden van extractieve activiteiten (definitie: die economische activiteiten die bepaalde grondstoffen uit het milieu halen, zonder in te grijpen in de vorming of productie ervan). De Europese Commissie klasseert evenwel visvangst, jacht en bosbouw als extractieve activiteiten. Het verbod hiervan heeft zware nefaste gevolgen op de verdienmodellen die private eigenaars hanteren om, jawel, hun land op een goede wijze te beheren met het oog op de bescherming van de biodiversiteit.

Een tweede vraag die zich stelt, is waar men die 10 % strikt beschermde natuur wil gaan realiseren. Momenteel is 18 % van de totale Europese landoppervlakte ingekleurd als Natura 2000. Bijna 30 jaar hebben private landeigenaars het Natura 2000-netwerk actief ondersteund binnen de definitie die eraan werd toegekend: een netwerk met aandacht voor ecologische, economische en sociale aspecten. Wanneer de 10 % strikt beschermde gebieden een plaats krijgen binnen het Natura 2000-netwerk is er in de feiten sprake van contractbreuk. Wanneer de 10 % strikt beschermde gebieden een plaats krijgen buiten het Natura 2000-netwerk stelt men het nut van het Natura 2000-netwerk in vraag...

Intussen verzetten zich steeds meer lidstaten tegen de vooropgestelde doelstellingen. In heel wat landen liggen grote oppervlaktes bos binnen Natura 2000. 10 % strikt beschermde gebieden binnen Natura 2000-gebieden zou in heel wat landen een doodsteek zijn voor het duurzame bosbeheer met nefaste gevolgen voor het bestrijden van de klimaatwijziging en het behoud van de biodiversiteit.

Zowel Landelijk Vlaanderen als onze Europese koepelorganisatie ELO oefenen druk uit op de Europese Commissie om de gemaakte afspraken binnen Natura 2000-gebieden correct uit te voeren met plaats voor ecologische, economische en sociale aspecten.

Dunnen voor meer biodiversiteit en een betere groei!

Een jonge boom in een opgroeiend bos strijdt letterlijk om zijn plek in de zon. Hiervoor gaat hij de competitie aan met zijn buurbomen. Snelle groeiers overschaduwten namelijk hun burens die langzaam wegglijden. Om de beste en gezondste bomen meer groeiruimte te geven en de houtproductie te bevorderen, heeft de bosbeheerder een aantal bomen aangeduid voor een selectieve dunning.

Zo krijgt men een gezond bos met dikke, kwaliteitsvolle, stormvaste bomen. Er komt ook licht op de bodem waardoor allerlei kruiden en struiken zich ontwikkelen, die opnieuw als voedsel dienen voor vele dieren en insecten.

Meer info? Scan deze QR-code met je gsm en ontdek meer op onze website www.landelijk.vlaanderen

Landelijk Vlaanderen

Dunnen voor meer biodiversiteit en een betere groei!

Om de beste en gezondste bomen meer groei ruimte te geven en de houtproductie te bevorderen, heeft de bosbeheerder een aantal bomen aangeduid voor een selectieve dunning.

Hier wordt aan privaat natuur- en bosbeheer gedaan

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Donec facilisis dolor at justo suscipit rutrum vitae et orci. Vivamus luctus massa quis lorem interdum, at scelerisque dui sollicitudin. Nullam a est sed tellus molestie iaculis at nec lorem. Nullam tempus ultrices magna ut imperdiet. Pellentesque volutpat quis diam at rhoncus. Phasellus nec ligula at tellus dignissim commodo. Integer rhoncus nisl ut consequat bibendum.

Pellentesque eu sapien viverra, dictum erat vel, vulputate tellus. Sed porta ante turpis, sed gravida nibh porttitor ut.

Meer info? Scan deze QR-code met je gsm en ontdek meer op onze website www.landelijk.vlaanderen

Gegevens Bos

Naam van het Bos
Straatnaam nummer
Postcode Plaats

Contactpersoon

Naam contactpersoon
Straatnaam nummer
Postcode Plaats

Dit infobord werd opgesteld door Landelijk Vlaanderen vzw.
Landelijk Vlaanderen vzw is niet verantwoordelijk voor de feitelijke uitvoering van het beheer.

Flyers beheerwerken

Wens je graag je omgeving op de hoogte te brengen van aankomende beheerwerken? Dan kan je ook bijhorende flyers bestellen. We bieden de mogelijkheid om de flyer te personaliseren met je contactgegevens zodat burens je eventueel kunnen contacteren.

Prijs: € 25/50 flyers, € 30/100 flyers, € 50/250 flyers en € 75/500 flyers (inclusief BTW).

***Levering aan huis:** € 15

Technische informatie: A5 formaat, gerecycleerd papier, recto verso bedrukt

Bord verboden toegang

Met het officiële verbodsbord (V14) kan je je terrein afsluiten en de flora en fauna de nodige rust bieden.

Prijs: € 12/paneel (inclusief btw). Bestel je 10 of meer panelen, dan betaal je slechts € 6/paneel.

***Levering aan huis:** € 15

Technische informatie: A4 formaat, 3 mm dik, bestand tegen Belgische weersomstandigheden (Dibond), geen boorgaten.

Ben je geïnteresseerd in onze panelen, flyers of het officieel verbodsbord?

- Vul het bestelformulier in **voor 20 juli** en bezorg dit via mail aan info@landelijk.vlaanderen. Het formulier kan je op onze website vinden: www.landelijk.vlaanderen/nuttige-info/panelen-beheerwerken/.
- Je ontvangt een bevestigingsmail met de nodige betalingsgegevens. Je factuur dien je te betalen binnen de 15 dagen.
- In de loop van de maand augustus ontvang je jouw bestelling.

* Bestel je meerdere producten tegelijkertijd, dan betaal je slechts éénmaal de leveringskost (€ 15).

Erfgoed

Interview met Matthias Francken, directeur van Herita

Interview door Jurgen Tack

Herita vzw is een Vlaamse netwerkorganisatie die iedereen met interesse voor monumenten, landschappen en archeologische sites samenbrengt en ondersteunt. Herita ijvert daarbij voor meer openstelling van monumenten. Herita is bij het grote publiek vooral gekend van de organisatie van Open Monumentendag.

Het bestuur van Herita vzw heeft op vrijdag 27 november 2020 beslist Matthias Francken te benoemen als nieuw algemeen directeur. Hij volgt Margit Bal op die begin september de organisatie verliet. Na een zorgvuldige en gefaseerde selectieprocedure viel de keuze op Matthias Francken. Als voormalig kabinetschef van de minister bevoegd voor onroerend erfgoed is hij vertrouwd met de materie. Wij hadden een gesprek met hem over waar hij heen wil met Herita, maar ook over de rol van private erfgoedeigenaars en hoe Herita hen kan helpen hun doelstellingen te realiseren.

JT: u was kabinetschef van minister Matthias Diependaele die onder meer onroerend erfgoed in zijn portefeuille heeft. Een plaats waar je wel wat in beweging kan zetten voor erfgoed. Na een relatief korte periode maak je de keuze om als directeur van Herita aan de slag te gaan. Liggen hier meer kansen?

MF: het is geen kwestie van meer kansen. Het klopt dat er op een kabinet ongelooflijk veel dossiers passeren en dat je de mogelijkheid hebt om heel veel mee in beweging te zetten. Dat heb ik zelf kunnen vaststellen. Ik stelde er ook vast dat er op vlak van onroerend erfgoed heel veel in beweging is. Ik heb op het kabinet evenwel ook de

luxé gehad om heel veel sectororganisaties, belanghebbenden en betrokkenen bij erfgoed te kunnen spreken en ook regelmatig mee het veld in te mogen trekken om op plaatsbezoek te gaan. Ik voelde daarbij een soort van aantrekkingskracht om mee aan de zijde van de erfgoedsector, met de botten in de modder, aan de kar te gaan trekken. Of dat nu meer of minder kansen biedt dan op een kabinet dat doet er voor mij eigenlijk niet zo heel erg toe. Op een kabinet ben je op metaniveau bij een aantal dossiers betrokken. Maar er blijft steeds een zekere afstand ten opzichte van individuele dossiers. Het volume aan dossiers laat ook niet toe om je in elk dossier in de diepte in te werken. Als directeur bij Herita heb ik die luxe wel. Maar het is vooral de charme van de sector die mij overtuigd heeft om hier echt mijn ding van te maken.

“Ik voelde daarbij een soort van aantrekkingskracht om mee aan de zijde van de erfgoedsector, met de botten in de modder, aan de kar te gaan trekken.”

JT: hoe ziet u het Herita van de (nabije) toekomst?

MF: Herita is een zeer brede organisatie. We organiseren open monumentendag, we hebben ons lidmaatschap, we ondersteunen de sector en we hebben 9 erfgoedlocaties in beheer. Momenteel hebben we een heel breed spectrum aan activiteiten. Ik wil in de toekomst Herita echt in de markt zetten. Herita moet daarbij echt naar buiten toe bekend en erkend worden als de referentie in de sector. Daarbij wil ik zeker op onze eigen sites gekend zijn als een organisatie die voortreffelijk en excellent beheer doet. Daarbij is de ontwikkeling van de publiekswerking een belangrijk onderdeel. De vergaarde informatie en kennis moeten we dan op een genereuze manier delen met de sector. Tegelijk moeten we zoveel mogelijk leren uit andere initiatieven binnen de sector om deze dan toe te passen op de eigen sites. Ik heb het dan zowel over de hardware, de bakstenen, als over de publiekswerking, de beleving. Daarbij is het verhaal dat we vertellen over erfgoed heel erg belangrijk. Met dat verhaal willen we meer doelgroepen dan vroeger kunnen bereiken. De belangrijkste doelstelling naar de toekomst is dan ook om van Herita een kwaliteitslabel in de sector te maken door projecten te realiseren

en goede resultaten neer te zetten. Iedereen kent Herita vanwege de organisatie van open monumentendag maar Herita doet veel meer dan dat. Dat wil ik een stuk accentueren en daar proactief mee uitpakken. Dat staat absoluut bovenaan op de doelstellingenlijst.

JT: spiegelt u zich daarbij aan andere organisaties, eventueel in het buitenland?

MF: ja en neen. Herita op zich heeft de ambitie om de ‘national trust’ van Vlaanderen te zijn. Dan kijken we natuurlijk automatisch naar de national trusts zoals we die in de Angelsaksische cultuur kennen. Tegelijkertijd denk ik niet dat er zomaar een model is dat we copy/paste in Vlaanderen kunnen toepassen. De sector is in Vlaanderen te divers om deze op dezelfde manier te benaderen als in andere landen. Je mag niet vergeten dat de national trust in de UK al van eind 19de eeuw bestaat. We hebben hier een andere traditie, een andere cultuur. Zo'n model valt dus niet zomaar te kopiëren. Maar het is wel zo dat we bij analoge organisaties in verschillende landen graag wat inspiratie gaan halen om de werking van onze eigen sites te verbeteren. Voor wat betreft de sectorondersteuning is het wel moeilijker en wat meer ad hoc zoeken naar een goed model. Er zijn in Vlaanderen tal van andere interessante organisaties zoals FARO (Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed) en het cultuurloket die beiden de cultuursector ondersteunen en waar we zeker kunnen van leren om de dienstverlening naar de onroerend erfgoedsector te verbeteren.

JT: wanneer u één topprioriteit naar voor moet schuiven, wat moet die dan zijn?

MF: als je me vraagt naar een topprioriteit dan is dat niet zozeer de topprioriteit van Herita als merk of organisatie maar is het de topprioriteit van de sector in zijn geheel: duidelijk maken naar een breed publiek waarom erfgoed zo relevant is. Als we bijvoorbeeld kijken naar natuurverenigingen dan zien we dat zij een zeer groot draagvlak hebben en dat heel wat mensen hun spontaan begrijpen en steunen als er grote en ingrijpende hervormingen zijn in hun sector. Binnen de erfgoedsector slagen we er nog onvoldoende in om bij het groot publiek spontaan en vanzelfsprekend over te brengen waarom erfgoed zo belangrijk is. Het beschermen van erfgoed is heel wat meer dan zo maar nostalgie. Nostalgie op

Op zoek naar financiële steun voor jouw erfgoedproject?

Erfgoedorganisatie Herita is vooral gekend om zijn jaarlijkse Open Monumentendag, maar is er vooral ook om de erfgoedsector te ondersteunen.

Omdat heel wat erfgoedzorgers op zoek zijn naar bijkomende financiële middelen om erfgoedprojecten te kunnen realiseren, ontwikkelde Herita samen met FOD Financiën een interessant financieringsmodel, waarbij donateurs 45% van hun bijdrage fiscaal kunnen recupereren. Wie dus voor een erfgoedrestauratie, -onderzoek of -openstelling staat en op zoek is naar bijkomende financiële middelen, doet er goed aan zich te informeren over deze zeker interessante fiscale hefboom. Op de website www.herita.be kan je alle relevante info en een hele resem inspirerende voorbeelden terugvinden.

Je kan ook altijd vrijblijvend rechtstreeks contact opnemen met contactpersoon Koen Jambon (koen.jambon@herita.be, 0499 93 48 03).

zich is weliswaar relevant maar erfgoed is zoveel meer dan dat. Als er één doelstelling is die ik heel graag zou realiseren is dat de creatie van een draagvlak voor de complexiteit van de erfgoedsector en het belang om daar omzichtig mee om te gaan. En om vooral heel veel respect te hebben voor alle publieke en private eigenaars, respect voor iedereen die aan de slag is met of in de weer is om erfgoed op een goede manier te bewaren, te herstellen en aan de toekomstige generaties door te geven. Respect creëren voor wie betrokken is bij het instandhouden van erfgoed is mijn ultieme drijfveer en als we daar als Herita kunnen aan bijdragen dan zou ik dat een zeer geslaagde opdracht vinden.

“En om vooral heel veel respect te hebben voor alle publieke en private eigenaars, respect voor iedereen die aan de slag is met of in de weer is om erfgoed op een goede manier te bewaren, te herstellen en aan de toekomstige generaties door te geven.”

JT: u promoot toegankelijkheid van erfgoed. Heel wat private eigenaar hebben, soms voor heel verschillende redenen, een afkeur van openstelling. Heeft u daar begrip voor en hoe wil u deze mensen betrekken bij de werking van Herita?

MF: Herita doet meer dan alleen erfgoed openstellen. Ik denk dat het dan ook niet moeilijk kan zijn om private eigenaars te betrekken bij de werking van Herita. Herita zelf is als vzw een organisatie die tot doel heeft of opgericht is met de bedoeling om publieke toegankelijkheid van monumenten, en dan zeker van de eigen sites, te waarborgen en daarop in te zetten. Dat sluit voor mij niet uit dat we Herita tegelijkertijd naar een breder publiek kunnen brengen. Ik ken heel wat private eigenaars die een enorme passie hebben voor hun onroerend erfgoed. Die daar bovendien ook op een uitzonderlijk respectvolle manier mee omgaan en die op die manier een ongelooflijk goede bewaarder zijn van dat erfgoed. We pleiten er vanuit Herita niet voor dat al die private eigenaars hun erfgoed zo maximaal mogelijk openstellen. De sector is heel divers en dus moet er ruimte zijn voor een Herita dat zijn eigen sites ondersteunt en mooie dingen probeert te doen naar publiekswerking terwijl we tegelijkertijd ook respect opbrengen voor

erfgoed in familiaal bezit, reeds generaties land, en hopelijk voor nog vele toekomstige generaties. Dat is immers een heel mooie manier om erfgoed te bewaren. Het is opnieuw die complexiteit en nuances in de sector die we vanuit Herita naar voor willen brengen. Als er bij een private eigenaar toch een wens is om zijn/haar private eigendom open te stellen, zonder daarbij een algemene toegankelijkheid na te streven, dan kan Herita daar zeker de nodige ondersteuning bieden. Wanneer dergelijke private eigenaars eenmalig een groep van 20 tot 30 personen willen ontvangen waarbij de eigenaar zelf met heel veel passie kan vertellen over zijn/haar gebouw en interieur, dan faciliteren we dat graag. We willen en mogen daarbij niemand iets opleggen. Het is een manier om te tonen hoe breed en divers die hele erfgoedsector is. We vertrekken allemaal vanuit een passie en het belang van erfgoed. Het maakt daarbij niet uit of het publiekelijk opengesteld is of niet.

JT: wat kunnen private eigenaars betekenen voor Herita?

MF: als eigenaars zelf het verhaal over hun erfgoed vertellen kunnen ze een belangrijke rol spelen. Ze zijn immers uitstekende bewaarders van hun erfgoed waarbij ze

Herita wil samen met Landelijk Vlaanderen aandacht besteden aan de erfgoedparels die in privaat bezit zijn in Vlaanderen. We zoeken daarom private onroerend erfgoedeigenaars die eenmalig hun onroerend erfgoed willen openstellen aan een beperkte groep van geïnteresseerden. Herita zorgt dan voor de omkadering (het aanbieden van een drankje, een concert...). Bovendien gaat een deel van de bijdrage die de bezoekers betalen naar de private eigenaar. Bent u geïnteresseerd dan kan u contact opnemen met het secretariaat van Landelijk Vlaanderen: info@landelijk.vlaanderen. We helpen u dan graag verder.

vaak heel veel tijd en middelen investeren in hun onroerend erfgoed. Het is ook niet altijd makkelijk om erfgoedeigenaar te zijn. Zij verdienen dan ook het respect hiervoor. En ook dat is een verhaal dat mag verteld worden.

OPROEP: aankoopgebieden voor private eigenaars

Met het oog op het realiseren van duizenden ha bijkomend bos werd door minister Demir een samenwerking opgezet met organisaties die bos een warm hart toedragen, waaronder Landelijk Vlaanderen en De Bosgroepen. Om te vermijden dat overheden, natuurorganisaties en private eigenaars elkaar gaan beconcurreren en de grondprijs voor geschikte percelen artificieel de hoogte gaan injagen, werd afgesproken dat ook private eigenaars aankoopgebieden krijgen.

Private eigenaars die op korte termijn hun bosareaal willen uitbreiden krijgen de kans om een aankoopgebied vast te leggen waarbinnen men gronden wil verwerven voor bebossing. Op basis hiervan maken we dan afspraken met de andere partner binnen het programmabureau bos, zodat je alvast van hun geen concurrentie hoeft te verwachten. Op die manier kan de overheid op een kostenefficiënte wijze nieuwe bos in Vlaanderen realiseren.

Jouw persoonlijk aankoopgebied opstellen?

Stuur ons een mailtje: info@landelijk.vlaanderen. Een van onze specialisten neemt dan contact met jou op.

Landgoed in de kijker

Wildlife Estates Label voor landgoed De Muncken

Bijzondere zorg voor biodiversiteit in Zandig Vlaanderen

Interview door Alec van Havre - Foto's: © Landgoed De Muncken

In het westen van Zandig (West-)Vlaanderen, tussen Rudervoorde en Wingene, vormen de aloude Munkebossen een apart Natura 2000 deelgebied omgeven door intensieve landbouw. Dat een groot deel van dit habitatgebied, alsook heel wat agrarische percelen die het omringen, met grote zorg voor de biodiversiteit beheerd worden, is de bijzondere verdienste van Landgoed De Muncken. Dit landgoed maakt er reeds decennialang een prioriteit van om de fauna en flora te herstellen op een niveau dat de situatie van voor de vershraling van het platteland enigzins kan benaderen. De opwaardering van dit uniek half-open mozaïeklandschap met historische structuur is dan ook opmerkelijk. Voor al de inspanningen ten bate van de biodiversiteit verkreeg Landgoed De Muncken eerder dit jaar het Wildlife Estates (WE) Label als Europese erkenning. Over deze aspecten gaan we graag in gesprek met het beheersteam van het landgoed: dagelijks bestuurster Vera Muyldermans, adviseur Dino Bailliëre en eigenaar-beheerder baron (Jean) de Cloedt, die voortdurend uitkijken naar de verbetering van het landschap en de aanwezige biotopen en van verantwoordelijk eigenaarschap hun beheerfilosofie gemaakt hebben.

AvH: vooreerst onze oprechte felicitaties voor het behalen van de WE Label. Heeft dit label een bijzondere betekenis voor u?

JdC: Ja, als team zijn we zeer blij met deze erkenning en realiseren ons dat we onze gedrevenheid delen met een heel netwerk van particuliere landbeheerders in Vlaanderen en Europa, die het beste voorhebben met de biodiversiteit en daar naar handelen. Dat is enorm stimulerend, want jarenlang hebben we de motivatie voor deze complexe opgave louter uit eigen overtuiging moeten opbrengen. En dan durft de twijfel soms wel zijn neus opsteken.

Nu weten we dat de Europese Commissie onze inspanningen als essentieel beschouwd en dat Vlaanderen uitkijkt naar privébeheerders die fauna en flora in hun hart dragen en de bijdrage van landgoederen hiertoe weet te appreciëren.

Als beheerders van een mooie oppervlakte in West-Vlaanderen, proberen we onze verantwoordelijkheid hiervoor zo goed mogelijk op te nemen en zijn gelukkig dat anderen dat nu ook inzien.

AvH: wat kunnen we ons hierbij voorstellen, hoe gaat u te werk?

VM: het beheer van bos, natuur, landbouw en landschap, alsook faunabeheer hebben we verweven tot een mooi geheel, een landgoed met perspectief, dat voor duurzaamheid garant wil staan. Hiervoor hebben we in 2018 een geïntegreerd beheerplan (voor natuur van het type 2) opgemaakt en laten goedkeuren die onze visie goed vertolkt. Het is van belang dat particuliere beheerders hun eigen visie ontwikkelen en dit in doelstellingen en maatregelen weten om te zetten. Dit om anderen van hun eigen en maatschappelijk belang

te overtuigen. De aspecten van het beheer nemen we wekelijks binnen ons team onder ogen, voor de goede opvolging, want daar komt natuurlijk heel wat bij te kijken. Praktisch gezien zijn we rond een naamloze vennootschap gestructureerd, en kunnen we rekenen op de ondernemingszin van de familie de Cloedt voor innovatie en verbetering.

Parkzicht

DB: voor de familie beheren we een landgoed dat enkele honderden hectaren telt, waarvan 27,5 % uit bossen bestaat, 1,5 %, uit park en vijver, 44 % uit landbouwgronden die meer intensief bewerkt worden en 27 % uit landbouwgronden waarop voor een periode van vijf opeenvolgende jaren we 'grassen en andere kruidachtige voedergrassen' aanhouden en aldus vanuit het Europees landbouwbeleid als 'blijvend grasland' (BG) beschouwd worden. Van deze laatste reserveren we ongeveer een vijfde van de oppervlakte voor specifiek faunabeheer. De intensieve landbouw betreft hoofdzakelijk verpachte gronden, de blijvende graslanden betreffen gronden in eigen beheer. Het landbouwareaal en de inkomsten uit de landbouwactiviteiten zijn van essentieel belang om onze inspanningen voor biodiversiteit te bekostigen. Ons beheermodel is er dus één van de economische functie die de andere functies van het landgoed ondersteunt en de ecologische waarden van het domein laat heropleven. We zijn er bijzonder op attent dat dit zo gehandhaafd kan worden.

Grasvelden met scherpe boterbloemen en pinksterbloem

VM: om de link te leggen tussen de verschillende functies van het landgoed, de Criteria Geïntegreerd Natuurbeheer en de gebiedsspecifieke instandhoudingsdoelstellingen van onze Speciale Bescher-

mingszone Natura 2000 habitat (SBZ-H), handelen we vanuit een aantal basisprincipes die onze globale visie beheersen:

- De instandhouding van de verschillende habitattypes en soorten van de SBZ-H waarin een deel van het domein gelegen is.
- Het verhogen van de globale ecologische waarde van de bos- en natuurgebieden door een keuze voor inheemse en streekeigen soorten, herstel van specifieke biotopen, aandacht voor dood hout en licht in het bos en een gericht beheer rond open plaatsen, dreven en bosranden. Door bosuitbreiding zullen de verschillende boskernen worden versterkt.
- Een streven naar een duurzame houtoogst met aandacht voor inheems kwaliteitshout.
- Via aangepast beheer of nulbeheer voldoen aan de schermfunctie die het boscomplex vervult.
- Aangepaste landbouwmethodes die de draagkracht van de grond en de omgeving niet overstijgen.
- Aandacht voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarden en met name vooral de parkelementen en de overige bijzondere cultuurhistorische elementen die aanwezig zijn.
- Streven naar een gezonde populatie wildsoorten die de draagkracht van het gebied niet overschrijdt.
- Op het landgoed worden alle functies maximaal gecombineerd en wordt het multifunctionele karakter beklemtoond. De economische, cultuurhistorische (vnl. t.h.v. het parkgedeelte en het drevenlandschap) en ecologische functie zijn de belangrijkste functies.

Hagen in het open landschap

JdC: het landgoed telt ongeveer 74 ha in SBZ-H gebied. Daarvan hebben we de aanwezige habitats van bijna 38 ha onder hoogkwalitatief beheer gebracht en gaan we bijkomend ongeveer 25 ha ontwikkelen als natuurstreefbeeld om te komen tot circa 63 ha. Buiten SBZ-H telt het landgoed ook habitats voor bijna 15 ha en daar breiden we de natuurstreefbeeldoppervlakte uit tot 27 ha. Met bijna 90 ha onder natuurstreefbeeld als doelstelling denken we een flinke stap gezet te hebben om het Natura 2000 -netwerk in onze streek kwalitatief te verstevigen.

DB: quasi alle bossen zijn in ons beheersplan onder natuurstreefbeeld gebracht, het park uitgezonderd, met een bosuitbreiding van bijna 6 ha die reeds gerealiseerd is. De verdere kwaliteitsverbetering en -uitbreiding van het boshabitat 9120 Atlantisch zuurminnend beukenbos (meer dan 75 ha) vormt het leeuwendeel van onze inspanningen naar habitatwaardig natuurbeheer. Dit kan zowel door bestaand bos om te vormen als door aanplanten van nieuw bos of door spontane verbossingen. Daarnaast tellen ook, maar in

veel mindere mate, de kwaliteitsverbetering en/of uitbreiding van 9160 voedselarm eiken-haagbeukenbos, bossen op alluviale grond, oude aanplant grove den (rbbppm), doornstruweel (rbbps) en 6430 nitrofiële boszomen en -ruigten mee.

Open plekken en bos

In de structuurrijke en oudere bestanden blijven de kappingen beperkt tot exoten als Amerikaanse eik of naalldhout en tot selectieve kappingen om de spontane ontwikkeling van de gewenste soorten als zomereik, es en beuk te stimuleren. De homogene, oude zomereiken- of beukenbestanden worden behouden en kunnen op natuurlijke wijze verder evolueren tot de toestand van aftakeling. De dunningen zijn gericht op het verkrijgen van een hoog aandeel zeer zware bomen. Over een deel van de bospercelen wordt ook een actief hakhoutbeheer gevoerd met overstaanders. In de nattere percelen worden ofwel een nulbeheer ofwel zeer extensieve facultatieve kappingen gevoerd.

Voorjaarsflora en bos

AvH: het valt op dat het landgoed ook op de landbouwpercelen stevig op biodiversiteit inzet. Kan u dat even toelichten?

JdC: ja, dat doen we vooral via bosranden, grasstroken, hagen en houtkanten, wildakkers en bomenrijen als kleine landschapselementen. De mogelijkheid van hooilanden wordt ook onderzocht. Dit met de bedoeling van jaar tot jaar een ideaal faunakader aan te leggen. Dit is ook een van de concepten van de WE-Label: door de natuurlijke voorwaarden voor de lokale beheerde fauna op het terrein te realiseren kan zich ook een opvang vormen voor een hele reeks andere levende organismen en diersoorten. De biologische niche van vele andere kwetsbare en bedreigde soorten wordt met onze beheerspraktijken dan ook versterkt.

VM: de bosranden werden op het domein meestal aangelegd op voormalige landbouwgronden. Het bosrandbeheer bestaat erin om in een strook van 5 tot 15 m hakhoutbeheer (omlooptijd $\pm$ 8-12 jaar) te voorzien, naast enkele opgaande bomen. De meeste aanplanten worden met een mantel en zoom aangelegd. In de meeste gevallen worden de mantels opgesnoeid en vrijgesteld om de 3 à 5 jaar. De zomen (grazige vegetaties aan de bosrand) worden jaarlijks laat gemaaid, waarbij het maaisel afgevoerd wordt.

Afwisseling van grasstroken en akkertjes.

Het inzetten op grasstroken is een belangrijke peiler van onze biodiversiteitsstrategie.

We houden ervan om met grassoorten te experimenteren en aangepaste mengsels te voorzien. Hiervoor doen we ook beroep op specialisten. Om nuttig te zijn als broed- en foerageergebied, moeten de stroken gemiddeld 5m of meer breed zijn. De inzaai gebeurt met polvormende grassen. Een passend graszaadmengsel bij ons is bijv. 45 % kropbaar, 25% timoteegrass en 30% rood zwenkgras. Om steeds voldoende dekking te voorzien mogen de stroken niet elk jaar volledig gemaaid worden. De meeste vogels maken immers hun nest onder de beschutting van hoger staand dood gras. Maar eens om de 3 jaar maaien is wel aangewezen om verregaande verruiging te vermijden. Best wordt jaarlijks dus telkens een verschillende derde deel van de stroken gemaaid. Op deze wijze onderhoudt De Muncken meer dan 5,4 kilometer aan perceelsranden.

Perceelsranden

Ook beheren we 7 ha aan kleine wildakkers. Deze komen verspreid voor en blijven als akker of braakland behouden. Ze zorgen voor de nodige dekking, voedsel tijdens de zomer en winter (insecten, zaden, kiemplanten, bladgroen, ...), zonneplekken en stofbaden voor heel wat grondbroeders. Een roterend kruidenakkerbeheer wordt hier toegepast.

Gemengde meidoornhaag

Hagen en houtkanten tekenen het landschap op een unieke wijze. We zijn heel fier op onze speciale aanleg van hagen, prachtig geschoren op Engelse leest, veelal met mengeling van soorten en 2 voeten. Het gaat hoofdzakelijk om zomereik, meidoorn of doornstruweel of gemengde hagen. De voorbij 20 jaar werden meer dan 21 km aan nieuwe hagen aangeplant. Deze hagen vormen heuse gordels en goede natuurverbindingen op het veld.

AvH: dreven en andere landschapselementen maken integraal deel uit van het historisch landschapconcept. Hoe worden deze beheerd?

Rechthoekig patroon drecemstructuur

JdC: de dreven (21,6 km) reflecteren de planmatige ontginningsgeschiedenis van de Munkebossen.

Het rechthoekig patroon valt zeer sterk op en kan reeds op de Ferrariskaart opgemerkt worden.

Dit patroon werd door mijn overgrootvader Prosper na de kap in WO1 hersteld en dus zijn we er bijzonder aan gehecht. De dreven en bomenrijen blijven in principe behouden totdat ze de aftakelingsleeftijd bereikt hebben en zolang ze geen gevaar kunnen betekenen. Voor heraanplanting zal met zomereik, zomerlinde en haagbeuk (binnen de bospercelen) gewerkt worden. Bodemverdichting is voor beuk een probleem op landbouwtracés. De dreven met Amerikaanse eik zullen niet gekapt worden, want deze zaaien slechts zeer lokaal uit.

Heraanplanting met zomerlinde

VM: het onderhoud geldt ook voor het naastgelegen bestand. Dit wil zeggen dat de dreefbomen die door bosbomen overgroeid worden tijdig worden vrijgesteld. Bomen of struwelen die groeien binnen de dreven worden eveneens gekapt om het dreefbeeld te bewaren. Langs verschillende dreven wordt er eenmaal per jaar gemaaid met afvoer van het maaisel en dit ten bate van de heischrale vegetaties in de bermen. Ze zijn de oude getuigen van de voormalige schrale “woeste” gronden in onze streek en zijn daarom waardevol. We beheren ze op een lengte van meer dan 2,5 km.

Naast de lineaire zijn er nog andere landschapselementen op het landgoed aanwezig die ontwikkeling en onderhoud verdienen: poelen en alleenstaande (knot)bomen, monumentale parkbomen, bomengroepen, hakhoutstoven... Dat wordt allemaal opgevangen.

Ook wordt specifiek in het zorgzaam onderhoud van het grachtenstelsel geïnvesteerd. 3 maanden per jaar wordt hier met aangepast materieel aan gewerkt. De zeer oude en typische rabattenstructuur voor de ontwatering van de bosbestanden wordt aldus behouden.

AvH: welke nadruk wordt gelegd op habitatwaardige en andere diersoorten?

Vermoedelijke kolonieboom vleermuizen

VM: Met ons bos- en drevenbeheer richten we ons op boombewoonende vleermuizen (rosse vleermuis, watervleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, ...). De aanwezigheid ervan wordt bij het kappen gecontroleerd. De ijskelder ter hoogte van het landhuis wordt ook gereserveerd voor de vleermuizenpopulaties.

Het laten verouderen van de bossen en de toename van dood hout ondersteunt de vleermuizen alsook andere habitatwaardige soorten als de zwarte specht en de wespindief.

Het bosgebied is een belangrijke trekplaats voor de houtsnip. De faunistische waarde van onze open ruimte moet gezocht worden in de aanwezigheid van akkervogels die minder algemeen voorkomen en van soorten gebonden aan struweel en kleine landschapselementen: veldleeuwerik, gele kwikstaart, patrijs, grasmus, braamsluiper, spotvogel, steenuil, rietgors enz. In het zuiden van het domein komen ook nog rietvogels als kleine karekiet en rietzanger voor. Algemeen is de aanwezigheid van een gezonde reeënpopulatie een van de belangrijke doelstellingen van ons beheer.

JdC: persoonlijk ben ik al meer dan 25 jaar actief in het kader van het landgoedbeheer en tijdens deze periode zijn heel wat investeringen in tijd, middelen en menselijke inbreng gemaakt om dit landschap naar natuurwaarde toe te doen heropleven.

Het karakter van mozaïeklandschap vormt de ruimtelijke ruggegraat van dit uitzonderlijk gebied.

Het is juist die afwisseling van bossen, dreven, landbouwgronden, akkertjes, hagen en houtkanten, perceelsranden, enz. die het specifieke DNA vormt van de biologische opwaardering die gerealiseerd is. Het behoud van deze ruggegraat en van het actuele evenwicht van ruimtelijke bestemmingen en functies is daarom essentieel. Onze landbouwactiviteiten en teeltvrijheid zorgen ervoor dat ook mooi op natuurwaarden ingezet kan worden, soms met innovatie. Het privaat karakter van De Muncken en de rust voor de natuur vormen een andere basiscomponent. Beiden gaan hand in hand. In het bevolkte Vlaanderen is het nodig om de druk op gebieden als deze te vermijden en het karakter van rustgebied voor de biodiversiteit te waarborgen. Dit zijn en blijven de sleutels van ons succes.

AvH: nogmaals allen hartelijk gefeliciteerd met het behalen van het label en uw opmerkelijke inspanningen voor de opwaardering van dit uniek mozaïeklandschap naar biodiversiteit toe!

Ondersteun ons beroep tegen het gemeentewegendecreet.

In september 2019 keurde de Vlaamse regering een nieuw decreet goed dat o.a. de wet op de buurtwegen vervangt. Het decreet werd opgesteld en goedgekeurd zonder betrokkenheid van de eigenaars en beheerders van de terreinen, die er de lasten van dragen. Evenmin werd een advies van de Raad van State gevraagd.

Het bestreden decreet bevat zeer grote risico's voor het eigendomsrecht en dus ook uw jachtveld. Het creëert immers de mogelijkheid voor gemeentes om overal wegen voor niet gemotoriseerd verkeer aan te leggen of af te schaffen (ook waar die er nooit zijn geweest), te onteigenen zelfs, zonder daarbij enige compenserende vergoeding te voorzien! Dit kan de gemeente volledig doen naar eigen goeddunken en het kan op eenvoudige vraag van eender wie. Het decreet voorziet daarvoor slechts een eenzijdige belangenafweging (criteria) ten voordele van de gebruiker van de weg, zijnde de recreant of passant! Daar bovenop is er geen enkele administratieve beroepsmogelijkheid tegen een beslissing van de gemeentes en staat de gemeentelijke beslissing zelfs boven rechterlijke uitspraken! De gemeente wordt dus rechter en partij! Het decreet houdt geen rekening met de grondwettelijke bescherming van het eigendomsrecht, een basisrecht van elke eigenaar!

Landelijk Vlaanderen stapte daarom naar het Grondwettelijk Hof om het decreet te vernietigen. Deze procedure is duur en kan de vereniging niet alleen dragen. Om uw belang als private beheerders van het platteland te vrijwaren, is elke financiële steun heel erg welkom. Zo u wenst, kunt u bij uw storting uw e-mailadres nalaten en krijgt u alle updates inzake het dossier.

Landelijk Vlaanderen zorgt voor een betere omkadering van de private eigenaar en beheerder. We streven daarbij naar een multifunctionele aanpak met een leefbare economische return.

**Steun onze juridische strijd via een bijdrage op de rekening van Landelijk Vlaanderen:
BE37 3350 4426 9028 met vermelding
'Procedure gemeentewegen'**

Meer informatie over Landelijk Vlaanderen met de procedure:
www.landelijk.vlaanderen.

Bos

Neemt uw brandrisico toe?

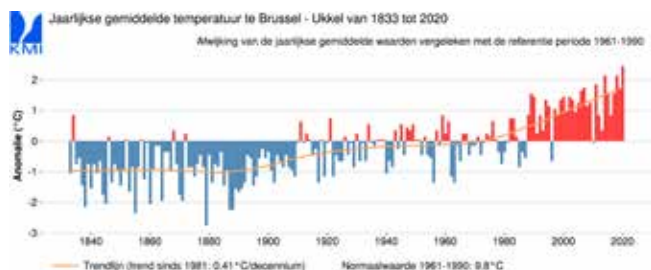
Auteur: Frédéric Achten, Finepolis

Bron: KMI, OBV, <https://abcverzekering.be/potje-breken-potje-betalen-de-verzekering-burgerlijke-aansprakelijkheid-priveleven>

Verzekeringsmakelaar Finepolis en verzekeringsmaatschappij de Onderlinge Bossen (OBV) bundelen hun krachten en bieden u een bossenverzekering aan die voor u dé oplossing kan zijn om de financiële gevolgen te dragen na een brand of storm in uw bos of parktuin.

Historische ontwikkelingen

De temperatuur is duidelijk aan het stijgen: het KMI stelt steeds meer warme en minder zeer koude dagen vast. Opvallend is de toename van het grote aantal zeer warme jaren sinds 1988. Droge en warme lente- of zomerperiodes verhogen de kans op natuurbrand enorm. Ook wereldwijd was de stijging van de gemiddelde temperatuur duidelijk meetbaar. Maar is de afgelopen periode een voorbode voor de komende decennia?

Bron: KMI, 2021

De toekomst

Het KMI heeft in 2020 een nieuw klimaatrapport uitgebracht. De conclusies hiervan zijn zeer confronterend:

- **Temperatuur:** tegen 2100 een opwarming tussen +0,7 °C en +5 °C, in de winter is er algemeen een grotere temperatuuroptocht dan in de zomer;

- **Hittegolven:** een toename in het aantal hittegolven waarvan vanaf de tweede helft van deze eeuw minstens één hittegolf per zomer, ongeacht de omgeving. Tegen 2100 een verdrievoudiging van het aantal hittegolven, verdubbeling van de intensiteit van de hittegolven en een toename van 50 % van de duur van de hittegolven.

Een verhoogde concentratie aan broeikasgassen in de atmosfeer zorgt voor een toename van de gemiddelde temperatuur op aarde met een verschuiving van de klimaatzones en wijzigingen in extreme weerfenomenen tot gevolg.

Soorten brand en ontstaansoorzaak

Uit onderzoek is gebleken dat een goed beheer de kans op brand met ruim 30 % vermindert.

OBV adviseert daarom bij bosbeheer rekening te houden met de risico's van bosbrand en indien mogelijk preventieve maatregelen te nemen. Wij schetsen vanuit risicobeheer mogelijke preventieve maatregelen binnen het bosbeheer.

Bosbranden zijn in te delen in 3 categorieën: kroonvuur, loopvuur en grondvuur.

- **Kroonvuur** is het verschijnsel dat de kronen van bomen vlam vatten en elkaar aansteken. Dit komt voornamelijk voor bij naaldbomen. Het vuur verspreidt zich met de wind snel omdat er veel zuurstof bij de brandbare naalden kan komen. Kroonvuur is moeilijk te blussen vanwege de heftigheid.
- **Loopvuur** is een brand in de onderste vegetatielaag. Het gaat dan

Is je bos daarentegen ouder dan 25 jaar, wens je het ook voor storm te verzekeren en/of de economische waarde van je bosopstand bij brand en/of storm? Dan ben je bij OBV aan het juiste adres.

om dood of afgefallen materiaal, gras, dunne takken en struiken laag boven de grond. Loopvuur kan zich ontwikkelen tot kroonvuur, maar is met een redelijke kans van slagen te bestrijden voordat het kroonvuur wordt.

- **Grondvuur** is een brand in de humuslaag op de grond en woedt grotendeels onder de oppervlakte. De voortplanting van deze vorm van brand gaat vrij traag, maar de brandbestrijding is zeer lastig vanwege de moeilijk bereikbare vuurhaard.

De toelichting op de soorten brand verraaft 2 noodzakelijke componenten: brandstof en zuurstof. De derde en laatste component is een voldoende hoge ontstekingstemperatuur. Helaas is de mens in de meeste gevallen de partij die hiervoor zorgt. Denk dan aan brandstichting, vandalisme, sigaretten en spelende kinderen.

Kroonvuur en preventie

Kroonvuur kunt u voorkomen door de aanleg van loofhoutlanen en singels. Deze vormen een barrière omdat ze minder snel ontbranden dan naaldbomen en de kronen vaak een andere hoogte hebben dan het omringende bos. Ook geïntegreerd bosbeheer met menging van boomsoorten (bijplanten) en leeftijden (verjonging) kan de loopsnelheid verminderen omdat het kronendek minder

uniform en aaneengesloten is.

Een nadeel kan zijn dat een loopvuur gemakkelijker in kroonvuur overgaat doordat er meer verticale structuur is (voor preventietips rondom loopvuur verwijzen wij u naar de volgende alinea). Aan de andere kant wordt de windsnelheid in ongelijkjarige opstanden gereduceerd. Dit leidt tot een lagere loopsnelheid. Tevens wordt de uitdroging van tak- en tophout tegengegaan. Diversificatie door het innemen van minimaal 25 % loofhout is een goed instrument om de kans op escalatie van een brand te reduceren. Sommige bosteigenaren en -beheerders vormen zelfs actief bospercelen om van naald- naar loofhout. Overigens neemt door innemen ook de kans op stormschade aanzienlijk af!

Loopvuur en preventie

Loopvuur kan op verschillende manieren worden tegengegaan. Een manier is het ruimen van dood organisch materiaal. Tegenwoordig ziet u veel mooie houtwallen bv. rond bossen, om campingterreinen... Dit is voor het oog aantrekkelijk, maar het is een risicofactor omdat het een lont vormt. Een andere preventiewijze is het kiezen van vernatting van het terrein of het aanleggen van amfibieënpoelen (het grondwater moet wel bereikbaar zijn).

Grondvuur en preventie

Buiten reeds genoemde vernatting en het aanleggen van poelen, is ook frezen een nuttig instrument. Met een diepfrees wordt tot 40 cm onder het maaiveld gefreesd, waardoor als het ware de humuslaag wordt gesplitst. Dit is een drastische maatregel die de bodemontwikkeling op verwegend arme bodems teniet kan doen. Daarom adviseren wij u dit te doen in combinatie met het aanleggen van brandsingels. In de praktijk komt het erop neer dat een brand onbeheersbaar wordt als er kroonvuur ontstaat. Een loop- of grondvuur, zonder kroonvuur, wordt vrijwel altijd als beheersbaar beschouwd. Feitelijk zijn de voornoemde maatregelen gericht op het compartimenteren (in kleinere delen opdelen) van het bosperceel en daarmee verkleinen van het brandrisico (en stormrisico).

Buiten de aantrekkelijke fauna-aspecten remt de aanwezigheid van water de temperatuurstijging door verdamping en bemoeilijkt dit het ontstekings- en verbrandingsproces. Belangrijk is dat de maatregelen gericht worden genomen. Gericht op het tegengaan van de meest voor de hand liggende vuurloop.

Verzekeringspakket

Op de Belgische markt zijn er 2 verschillende verzekeringsmaatschappijen om je bos te verzekeren. Elk hebben ze hun eigen specificiteit waardoor je ze niet met elkaar kan vergelijken. Omdat we het belangrijk vinden om bosteigenaars de juiste informatie te geven, raden we bosteigenaars met een bos jonger dan 25 jaar aan om te kiezen voor AMIFOR als brandverzekering. Is je bos daarentegen ouder dan 25 jaar, wens je het ook voor storm te verzekeren en/of de economische waarde van je bosopstand bij brand en/of storm? Dan ben je bij OBV aan het juiste adres.

Finepolis en OBV stellen in overleg met de verzekerden verzekeringspakketten op maat samen. De basis bestaat uit een brandverzekering die kan worden aangevuld met uitgebreide schadedekking, eigen risico, stormverzekering, ijzel-/sneeuwdrukschade. Dankzij de vele keuzemogelijkheden en door diverse kortingsregelingen is een verzekering op maat mogelijk en staat de premie altijd in verhouding tot het risico. Hieronder vindt u 2 uitgewerkte voorbeelden.

Case 1: oppervlakte 1 ha - gemengd houtopstand of naaldhout - 25 jaar

	AMIFOR	OBV			
	Brandschade (na expertise)	Brandschade	Brandschade met extra dekking	Totaal combi brand-storm	IJzel/sneeuwdruk
	Epicia, Lariks, Tsuga en Zilver-spar*				
Verzekerd bedrag per ha	> € 3.482 en < € 7.387*	€ 5.750	€ 5.750	Brand: € 5.750 Storm: € 5.325	
Uitbreiding 25 % brandschade		€ 0,00	€ 1.437	€ 1.437	
Totaal verzekerde waarde	> € 3.482 en < € 7.387	€ 5.750	€ 7.187	Brand: € 5.750 Storm: € 5.325	€ 1.000
Eigen risico	€ 350	€ 0	€ 0	€ 0	€ 100
Premie	€ 20 (€ 3,20/ha en min. € 20)	€ 7,48	€ 7,48	€ 27,20	€ 11,29
Uitbreiding 25 %			€ 1,86	€ 1,86	
Netto premie	€ 20	€ 7,48	€ 9,34	€ 29,06	
Taks 15,75 %	Inbegrepen in de netto premie	€ 1,12	€ 1,47	€ 4,58	
Jaarpremie	€ 20	€ 8,60	€ 10,81	€ 33,64	€ 11,29
Jaarpremie bij 50 % supl.			€ 12,67		
Totale premie	€ 20	€ 21,10	€ 23,31	€ 46,14	€ 11,29
Totale premie bij 50 % supl.			€ 25,17		
Eenmalige poliskosten bij afsluiten verzekering	€ 0	€ 12,50	€ 12,50	€ 12,50	
Uitreiking bij totale schade	> € 3.482 en < € 7.387 min vrijstelling € 350	€ 5.750	€ 7.187	Brand: € 7.187 Storm: € 5.325	€ 900
Uitkering bij totale schade 50 % supl.			€ 8.625		

* Voor andere naaldboom soorten geldt bij AMIFOR een andere waarde.

**NB: € 3.482 voor dennen van 3de kwaliteit tot € 7.387 voor epicea, lariks enz. van 1ste kwaliteit

Case 2: Oppervlakte 5 ha - loofhout - 70 jaar					
	AMIFOR*	OBV			
	Brandschade	Brand-schade	Brandschade met extra dekking	Totaal combi brand-storm	IJzel/sneeuw-druk
Verzekerd bedrag per ha	Waarde afhankelijk van de expertise: bv. € 5.437**	€ 8.750	€ 8.750	Brand: € 8.750 Storm: € 6.850	
Uitbreiding 25 % brandschade			€ 2.187	€ 2.187	
Totaal verzekerde waarde	Bv. € 27.185	€ 43.750	€ 54.685	Brand: € 54.685 Storm: € 34.250	€ 1.000
Eigen risico	€ 350	€ 0	€ 0	€ 0	€ 100
Premie	€ 20	€ 37,19	€ 37,19	€ 165,67	€ 11,29
Uitbreiding 25 %			€ 9,29	€ 9,29	
Netto premie	€ 20	€ 37,19	€ 46,48	€ 174,96	
Taks 15,75 %	Inbegrepen in de netto premie	€ 5,58	€ 7,32	€ 27,56	
Jaarpremie	€ 20	€ 42,77	€ 53,80	€ 202,52	€ 11,29
Totale premie	€ 20	€ 55,27	€ 66,30	€ 215,02	€ 11,29
Eenmalige poliskosten bij afsluiten verzekering	€ 0	€ 12,50	€ 12,50	€ 12,50	
Uitreiking bij totale schade	> € 22.190 en < € 53.195 min vrijstelling € 350	€ 43.750	€ 54.685	Brand: € 54.685 Storm: € 34.250	€ 900

* De waarde voor loofhout wordt bij AMIFOR steeds bepaald na expertise.

** Bv.: voor een bestand van 70 jaar oud / 50 % eik, 50 % beuk / 150 m³/ha en er blijft een verkoopwaarde over van 50 % van de normale waarde
Brandschade met extra dekking (tot maximaal 50 %): voor opruimingskosten, bereddingskosten, herstelkosten van wegen, omheiningen en wegmeubilair, aanspraak op vergoedingen door aangrenzende eigenaren en kosten van herstelplannen.

Schade door storm (stambreuk en/of windworp): OBV definieert storm als windkracht 7 Beaufort (=50,4 km/uur of meer).

IJzel- en sneeuwdrukschade: De verzekering dekt de opruimingskosten van hangende en gevallen takken en het verwijderen van beschadigde bomen.

Advocaten RYCKBOST & RYCKBOST
 E. Beernaertstraat 80
 8400 Oostende
www.ryckbost.info

Uw aansprakelijkheid als boscigenaar

In uw privéleven bent u aansprakelijk voor de materiële schade of de lichamelijke schade die u aan een derde hebt veroorzaakt. Het slachtoffer heeft het recht om u daarvoor een volledige vergoeding te vragen. Niemand is zonder fout en de financiële gevolgen kunnen zwaar zijn.

Het privéleven beperkt zich immers niet alleen tot de familiale sfeer. De ernst van de fout heeft geen belang. Die fout kan het gevolg zijn van een daad maar ook van een nalatigheid of een onvoorzichtigheid. Elke fout, hoe miniem ook, brengt uw burgerlijke aansprakelijkheid in het gedrang.

Als het bos dat u onder uw hoede heeft, een gebrek vertoont dat aan de basis ligt van schade, dan bent u aansprakelijk. Denk bv. maar aan een boom of zelfs takken die schade aan derden berokkenen. U kunt zich bevrijden van uw aansprakelijkheid in geval van overmacht. Dit zal onder meer het geval zijn wanneer een boom omvalt bij een uitzonderlijk hevige storm.

Om dit risico niet zelf te moeten dragen, kunt u een beroep doen op een verzekering Burgerlijke Aansprakelijkheid (BA) Privéleven, beter bekend als Familiale, Gezinsverzekering of nog Verzekering Privéleven. Deze

verzekering vergoedt de schade waarvoor u in uw privéleven en buiten uw contractuele verplichtingen burgerlijk aansprakelijk bent gesteld en vergoedt, na aftrek van een eventuele franchise, wat u aan een derde die de schade heeft geleden, verschuldigd bent.

Let op! Zijn altijd uitgesloten, de schade die voortvloeit uit beroepsactiviteiten. D.w.z. dat bossen die eigendom zijn van een vennootschap, vzw of andere vormen van een rechtspersoonlijkheid, niet worden gedekt in het kader van de familiale verzekering. U dient hiervoor een Burgerlijke Aansprakelijkheid Onderneming af te sluiten.

Verzekeraars kunnen meer dekken dan wat de wet vereist. In bepaalde specifieke gevallen kan de persoon die door het contract als verzekerde is aangeduid ook derde zijn. Sommigen dekken ook schade aan een toevertrouwd of geleend voorwerp. Het loont dus echt de moeite om de voorwaarden op dergelijke belangrijke details na te pluizen. Zo zal u zien dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen bossen in eigendom of gehuurde bossen, tussen de verzekerde oppervlakte gaande van "uitgesloten" tot onbeperkt, tussen enkel de bomen maar ook de omheiningen en/of gebouwen. De verschillen zijn legio en dient u op maat van uw specifieke situatie na te kijken. De premie daarentegen is vaak geen groot verschil, maar wel de verzekerde waarborgen.

Geef dus duidelijk aan welke risico's u wil laten verzekeren. Die mededelingsplicht geldt voor alle verzekeringscontracten, en dus zeker ook voor de familiale BA verzekering. Verzekeraars helpen u hierbij met een vragenlijst. Vul die correct in. Heeft u al schade geleden, deel het dan ook mee. Als u de verzekeraar misleidt door het opzettelijk verzwijgen of onjuist meedelen

van gegevens over het risico is het contract nietig en is er geen schadevergoeding.

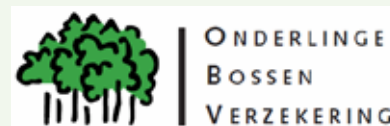
Ter info: Het gebruikte cijfermateriaal werd ter controle voorgelegd aan AMIFOR en Finepolis.

Wenst u uw verzekeringsdossier op punt te zetten en wilt u meer weten?

E-mail ons gerust via info@finepolis.be of kijk op onze website www.bossenverzekering.be

De Onderlinge Bossenverzekering (OBV) verzekert het financiële risico op schade door brand, storm, sneeuw en ijzel sinds 1894. Meer dan 1.700 boscigenaren met samen zo'n 55.000 ha bos zijn aangesloten. Onze klanten zijn particuliere eigenaren, gemeenten, recreatiebedrijven, landbouwers en natuurverenigingen.

De OBV is een maatschappij zonder winstoogmerk. Het is een vereniging van ledenverzekerden en sterk gericht op gemeenschappelijkheid en solidariteit. Vanuit een gedeeld belang brengen de deelnemers geld bijeen om bij een schade, die elk van de leden zou kunnen treffen, te kunnen uitkeren. De leden beslissen ook samen over de bestemming van het jaarlijkse resultaat van de maatschappij. + logo OBV hier plaatsen

**Wil je weten hoeveel bos wij samen planten in Vlaanderen?
Wil je zelf een bos planten en berekenen hoeveel subsidies je daarvoor kan krijgen?**

Surf snel naar **Bosteller.be**

Heb jij recent een bos geplant? Laat het ons weten!

Zo werken we samen aan meer bos voor Vlaanderen!

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

INSTITUUT
NATUUR- EN
BOSONDERZOEK

DEPARTEMENT
OMGEVING

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

SAMEN MAKEN WE
HONDERD PROCEES
OVAM

inverde

DE BOSGROEPEN

BOS+

Landelijk Vlaanderen

natuurpunt

vvsg

VERENIGING
VLAAMSE
PROVINCIES

Vlaanderen
is natuur

VU: Natuur en Landschap - Agentschap Natuur & Bos - Haamstraat 81/72, 1000 Brussel

**STORM
BOSBRAND
IJZEL- EN SNEEUWDRUK
NU VERZEKERBAAR!**

**ONDERLINGE
BOSSEN
VERZEKERING**

**UNIEK IN BELGIË
LAAGSTE PREMIES
BESTE DEKKING**

Finepolis

Info & Offerte

0470 24 76 36 – info@finepolis.be

www.finepolis.be

Keerbergen – Wellen – Pelt – Mechelen

Groot-Bijgaarden – Sint-Niklaas

BE0444.091.635 – Valkeniersdreef 5/23 – 3140 Keerbergen

Je Makelaar
Je beste
Verzekering

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!
WWW.LANDELIJK.VLAANDEREN

Landelijk Vlaanderen

Thuis op het platteland

Raakt u of uw kennis ook niet wijs uit alle geldende regelgevingen?
Wilt u op de hoogte blijven van de laatste nieuwtjes?
Wilt u praktijkervaringen van andere eigenaars leren kennen?

Meer nog:

- Wil u gecontacteerd worden wanneer een nieuw project in uw omgeving van belang is voor uw eigendom?
- Heeft u advies nodig in een dossier?
- Heeft u onze kennis en ervaring nodig bij een probleem of geschil?
- Wil u beroep doen op ons netwerk om een knelpunt aan te kaarten?

Ondersteun dan vandaag nog
Landelijk Vlaanderen en u kunt
rekenen op onze steun!

Landelijk Vlaanderen

Prosper: "Moet ge nu wat weten?
Ik heb vorige maand wat bomen
gekap langs mijne vijver en nu
krijg ik daarvoor een boete in de
bus!
Wat moet ik nu doen?"

Michel: "Maar Prosper toch, zijt
gij nog geen lid van Landelijk
Vlaanderen? Dan had ge wel
geweten dat ge als eigenaar nog
niet zomaar al moogt doen wat ge
wilt op uwe grond."

Natuurdecreet, criteria duurzaam bosbeheer, veldwetboek, codex ruimtelijke ordening, burgerlijk wetboek, pachtwetgeving, jacht-decreet, stedenbouwkundige verordeningen, ruimtelijke uitvoeringsplannen, natuurinrichtingsprojecten, landinrichtingsprojecten, ruilverkavelingen, onteigeningen, trage wegen, erfgoeddecreet, besluit cultuurgooien, schenkbelasting, erfenisbelasting, grond-taks, pachtprijzen, beheerovereenkomsten, natuurbeheerplannen, stroomgebiedbeheerplannen, soortenbesluit, boscompensatie...

Hoe word ik lid?

- Het 'Zilveren lidmaatschap' bedraagt € 60 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Extra hulp nodig bij u ter plaatse, kies dan voor ons 'Gouden lidmaatschap' voor € 450 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Stort uw lidgeld op IBAN BE37 3350 4426 9028 met de vermelding "lidgeld + uw naam"
- Contacteer ons gerust voor meer informatie op info@landelijk.vlaanderen of 02 217 27 40.

Landelijk Vlaanderen lobbyt op Vlaams niveau voor een betere omgeving voor de private eigenaar en beheerder en strijdt voor een multifunctionele aanpak met een leefbare economische return voor de eigenaar. Wie wil meegenieten van het buitengebied is welkom, maar met respect voor ons levenswerk!

Voor meer info, neem gerust een kijkje op onze website:
www.landelijk.vlaanderen

Natuur

Soort in de kijker

Mannetje krakeend (links) Vrouwte krakeend (rechts): © Sarangib - Pixabay

Krakeend (*Mareca strepera*)

Classificatie: vogels, eendvogels

Statuut: Soortenbesluit categorie 2 en 4, niet bedreigd

Lengte: 46 - 56 cm

Gewicht: 650 - 900 gram

Spanwijdte: 84 - 95 cm

Herkenning: mannetjes zijn overwegend grijs met een zwarte snavel, grijsbruine kop, zwart achterlijf en lichtbruine staartpunt. Vrouwtes lijken sterk op de wilde eend maar zijn te onderscheiden door de witte spiegel en buik en oranje snavel.

Verspreidingsgebied: van Aziatisch Rusland tot West-Europa, maar niet het uiterste noorden en zuiden van Europa, vogels in het noorden van het verspreidingsgebied overwinteren in het zuiden (van gematigd Midden-Europa tot Noord-Afrika)

Leefgebied: allerlei waterpartijen (kanalen, dokken, plassen...) met laaggelegen land. In broedseizoen voorkeur voor ondiepe vijvers en moerassen met een goed ontwikkelde oever- en watervegetatie.

Voeding: bladen, stengels en zaden, maar ook dierlijk voedsel (insecten en weekdieren) als aanvulling in de winter

Voortplanting: broedt vanaf mei tot juli bij voorkeur in ruigte bij zeer voedselrijk water

Nest: nest op de grond, vaak eindje van het water af, 8 - 12 eieren

Broedtijd: 24 - 26 dagen, vliegvlug na 45 - 50 dagen

Beheer: behoud, herstel en ontwikkeling van waterrijke gebieden (ondiepe plassen met goed ontwikkelde oever- en watervegetatie, vochtige tot overstromde meersen en getijdengebieden). Rust in overwinteringsgebieden is essentieel.

Kleine rietgans: © Kasman - Pixabay

Kleine Rietgans (*Anser brachyrhynchus*)

Classificatie: vogels, eendvogels

Statuut: Soortenbesluit categorie 2 en 4, niet bedreigd

Lengte: 64 - 76 cm

Spanwijdte: 135 - 170 cm

Gewicht: 1,8 - 3,3 kg

Herkenning: middelgrote gans met roze poten, korte zwarte snavel met roze middenband, donkere kop, korte nek, lichtere hals en lichtblauwgrijze bovendelen.

Verspreidingsgebied: overwintert van september tot december in Groot-Brittannië, Nederland, België en Noorwegen, broedt in Spitsbergen, Groenland en IJsland

Leefgebied: in overwinteringsgebieden vooral nood aan uitgestrekte, historische permanente graslanden met microreliëf en akkers, aanwezigheid van poelen en rustgebieden zijn onontbeerlijk. In broedgebied: open toendralandschap.

Voeding: gras(wortels), bessen, zaden en (korst)mossen. In de winter gaat hij op zoek naar oogstresten.

Levenswijze: vormt paartjes voor het leven

Voortplanting: broedt vanaf half mei

Nest: nest bestaat uit donsveren, 3 - 5 eieren

Broedtijd: 26 - 27 dagen, vliegvlug na 56 dagen

Beheer: habitatverlies, verstoring en intensivering van de landbouw heeft een grote impact op de soort, daarom is natuurinclusieve landbouw en rust- en foerageergebieden zeer belangrijk. Overwinterende paren kunnen schade toebrengen aan de landbouw.

Invasieve exoot

Ooievaar: © MabelAmber - Pixabay

Ooievaar (*Ciconia ciconia*)

Classificatie: vogels, ooievaarachtigen

Statuut: bijlagesoort vogelrichtlijn, bedreigd, Soortenbesluit categorie 2

Lengte: 95 - 110 cm

Spandwijdte: 1,95 - 2,15 m

Gewicht: 2,3 - 4,4 kg

Herkenning: kenmerkend wit verenkleed met zwarte slagpenen, rode snavel en lange rode poten.

Verspreidingsgebied: Zuid- en Oost-Europa, noordelijk tot Denemarken en de Baltische staten. Overwintering in Zuid-Spanje en equatoriaal Afrika. Ooievaars die in België overwinteren zijn verwilderde vogels en vogels uit 'verwilderde Ooievaarsdorpen' in West-Europa.

Leefgebied: extensief beheerde weilanden met sloten, depressies, hooilanden en moerasen. Een hoog voedselaanbod is belangrijk.

Levenswijze: Ooievaars zijn niet trouw aan elkaar, maar wel aan het nest. Daarom blijven sommige ooievaarspaartjes lang bij elkaar.

Voeding: amfibieën, muizen, mollen, insecten, regenwormen, jonge vogels...

Voortplanting: geslachtsrijp vanaf 3de levensjaar, april

Nest: nest graag op hoge plekken met een goed uitzicht zoals boomtoppen, dakranden en schoorstenen. 1 broedsel per jaar, 3 - 5 eieren.

Broedtijd: 33 tot 34 dagen, vliegvlug na 58 - 64 dagen

Beheer: plaatsen van nestplatforms, watervervuiling tegengaan

Wist je dat? Ooievaars vaak op één poot staan om de temperatuur te regelen. Hierdoor verliezen ze minder warmte als het koud is.

Heilige ibis: © Barbara808 - Pixabay

Heilige ibis (*Threskiornis aethiopicus*)

Status ISEIA: alarmlijst A0

Oorsprong: Afrika en Zuid-Irak

Beschrijving: witte ibissoort met zwarte achterrand van de vleugels, zwartgrijze kop, zwarte, lange neergebogene snavel en redelijk korte zwarte poten.

Ecologische impact: bij grote aantallen kan de predatie op eieren en jongen van inheemse reigersoorten en sternenvormen, alsook plantenmateriaal een probleem vormen. Voeden zich ook met inheemse waterdieren (amfibieën, vissen, insecten en schaaldieren).

Hoe bestrijden: bestrijding gebeurt volgens de bepalingen van het soortenbesluit. Bestrijding (gericht afschot) mag worden uitgevoerd door (of met toestemming van) de eigenaar, de (ver)huurder, de exploitant of de grondgebruiker(s) van het terrein waar de bestrijding plaatsvindt.

Krijg je een brief met vraag tot onteigening? Weet dat zelfrealisatie in vele gevallen ook een mogelijkheid is.

Landelijk Vlaanderen, thuis op het platteland

Natuur

Stand van zaken omzetting uitgebreide bosbeheerplannen

Auteur: Ute De Meyer - Bron: Natuur en Bos van de Vlaamse Overheid

Zoals je weet, moeten tegen 28 oktober 2021 alle beheerplannen die in een speciale beschermingszone (SBZ) liggen, geëvalueerd en omgezet zijn. 2 jaar later is de einddatum voor de omzetting van de overige beheerplannen. De omzetting van de resterende beperkte bosbeheerplannen (ongeveer 1.500 dossiers) is voorzien in 2023.

Uit de gegevens van Natuur en Bos blijkt dat er samen 852 uitgebreide bosbeheerplannen en beheerplannen van bos- of natuurreservaten zijn. Hiervan is voor 141 beheerplannen geen omzetting nodig. Dat komt omdat het beheerplan vóór 28 oktober 2023 vervalt of omdat er intussen beslist is om voor het betrokken terrein een nieuw natuurbeheerplan op te stellen. Van 305 beheerplannen is de start van het omzettingsproces voorlopig voorzien na 28 oktober 2021.

Voor 300 beheerplannen is het omzettingsproces al gestart:

- Bij 2 beheerplannen zit het omzettingsproces in de beginfase: Natuur en Bos verzamelt de gegevens op basis van het oude beheerplan.
- 99 beheerplannen zitten al in de volgende fase: Natuur en Bos controleert de gegevens en stelt een geodatabank op met daarin

de juiste kadastrale gegevens en een voorstel voor de natuurs-
treefbeelden.

- Bij 84 beheerplannen werd de geodatabank aan de indiener bezorgd voor controle en aanvulling.
- Bij 20 beheerplannen is de indiener akkoord met de geodatabank en kan het evaluatieverslag opgesteld worden. Tegelijk wordt dan ook een eerste berekening van de beheersubsidies gemaakt.
- In 43 dossiers ligt het evaluatieverslag ter goedkeuring voor bij de beheerder.
- Van 50 beheerplannen is er al een akkoord ontvangen van de beheerder met het evaluatieverslag.
- Voor 3 beheerplannen werd de omzetting bij besluit goedgekeurd.

Ben je op zoek naar de stand van zaken over jouw beheerplan?

Raadpleeg de tabel op de website van Natuur en Bos: <https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurbeheer/natuurbeheerplan/overgangsmaatregelen-voor-goedgekeurde-0#8>

Ben je niet akkoord met het voorstel dat je van Natuur en Bos kreeg? Lees dan nog eens ons artikel in Landeigenaar 88 "Bosbeheerplan wordt natuurbeheerplan" met je opties.

**Landbouwer of exploitant
van landbouwgronden?**

**Eigenaar van
landbouwgrond?**

AGRILAND

Je bent eigenaar van landbouwgrond en je wil kunnen rekenen op steun van een betrouwbare partner? Agriland stelt al zijn expertise voor jouw ter beschikking. Meer info? www.agriland.be

© 2019 Landgoed Weeberg te Leefdaal, Winnaar 2019

NEEM DEEL AAN DE BAILLET LATOUR PRIJS VOOR HET LEEFMILIEU 2021

De Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu ontstond 21 jaar geleden. Deze prijs ter waarde van € 25.000 is de grootste erkenning in ons land op het gebied van privaat duurzaam milieubeheer. Hij belooft elk jaar een private eigenaar of privébeheerder die zich bezighoudt met de inrichting of het ecologisch beheer van een in België gelegen domein.

Een jury van onafhankelijke milieuexperts, landeigenaren en journalisten, beoordeelt ieder jaar op vastgelegde criteria de projecten die ingediend worden door private landeigenaren. Deze nationale prijs wordt afwisselend door de Fondation Wallonne pour la Conservation des Habitats en door de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu -Vlaanderen uitgereikt.

In 2021 zal de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu - Vlaanderen de Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu opnieuw toekennen tot beloning van een nieuw duurzaam milieuproject in Vlaanderen of Brussel.

U kan deelnemen door een kort en eenvoudig deelnamedocument in te vullen. Bijkomende informatie kan u dan verstrekken wanneer de jury bij u langs komt.

Voor elke inzending worden volgende criteria beoordeeld:

- Concreet effect van de realisatie voor het natuurbehoud in België;
- inzet, inspanning en effectieve betrokkenheid van de indieners van het project bij de realisaties en uitvoering;
- waarborgen inzake het blijvend karakter van de realisatie;
- originaliteit en standvastige methodologie van het concept en de uitvoering ervan;
- veelzijdigheid van het project o.a. op het vlak van ecologie, economie, educatie, socio-culturele inzet en
- voorbeeldfunctie van de realisatie.

De winnaar wordt een eerste prijs toegekend ten bedrage van € 20.000. De tweede prijs bedraagt € 5.000.

Het dossier ter deelname kan u downloaden op de website van de **Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu - Vlaanderen** www.sbnl-vlaanderen.be, en kan tot **uiterlijk 31 juli 2021** ingediend worden.

MARLEX
legal architects

dirk martensstraat 23, 8200 brugge
t +32 50 83 20 38 f +32 50 83 20 36
advocatenkantoor@marlex.be
marlex.be

Marlex Legal Architects is een partner voor ondernemingen met gezonde ambitie. Ons team is multidisciplinair samengesteld waarbij iedereen over zijn/haar expertise beschikt. Het team 'Omgeving' binnen Marlex begeleidt u bij de complexe materie van het omgevingsrecht:

- Bodem en materialen
- Overheidsopdrachten & -contracten
- Agrarisch recht & pacht
- Handhaving
- Onteigeningen
- Hernieuwbare energie

Dankzij onze multidisciplinaire samenwerking binnen het kantoor, hebben we ook expertise in de fiscale en burgerrechtelijke aspecten van deze domeinen.

Natuur en erfgoed gaan hand in hand

Samen werken we aan de toekomst van uw domein!

Landmax
Part of United Experts

i.s.m.

ERF
GOED
EN
VISIE

Laat een geïntegreerd beheersplan opstellen met oog op een duurzame toekomst.

Ontdek er alles over via:

www.landmax.be/beheerplanning

**Contacteer ons via
info@landmax.be of bel 014 26 25 00**